

**PROGRAM
USUWANIA AZBESTU
ORAZ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
WRAZ Z INWENTARYZACJĄ
DLA GMINY DARŁOWO**

**Niniejszy program został objęty dotacją Ministra Gospodarki
w ramach realizacji w 2009 roku zadań wynikających z
„Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski”**

Gliwice, październik 2009r.

R.O.T. RECYCLING ODPADY TECHNOLOGIE S.C. 44-101 Gliwice, ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 11 lok. 304
Tel.: 032 231-43-97, Fax: 032 332-45-86

ING-Bank OE III o/Gliwice 19 1050 1298 1000 0002 0287 3550 - NIP: 631-19-70-703 - REGON: 273361976

ROT RECYCLING ODPADY TECHNOLOGIE S.C.
44-101 Gliwice, ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 11

TEMAT: PROGRAM
USUWANIA AZBESTU
ORAZ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
WRAZ Z INWENTARYZACJĄ
DLA GMINY DARŁOWO

ZAMAWIA- POWIAT SŁAWIEŃSKI
JĄCY: UL.SEMPOŁOWSKIEJ 2A
76-100 SŁAWNO

Autor
opracowania: mgr Krzysztof Tyrała wraz z zespołem
ekspert Polskiej Izby Ekologii
w zakresie gospodarki odpadami

Gliwice, październik 2009r.

SPIS TREŚCI

	strona
1. DANE OGÓLNE	5
1.1. Nazwa opracowania	5
1.2. Zleceniodawca	5
1.3. Autor opracowania.....	5
1.4. Podstawa opracowania.....	6
1.5. Cel i zakres opracowania	6
1.6. Podstawowe informacje charakteryzujące Gminę Darłowo.....	7
2. PRAWNE ASPEKTY POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI BUDOWLANYMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST	8
2.1. Uregulowania prawne	8
2.2. Rodzaje i klasyfikacja odpadów zawierających azbest	13
3. WŁAŚCIWOŚCI FIZYKOCHEMICZNE AZBESTU	15
4. ZASTOSOWANIE WYROBÓW BUDOWLANYCH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	17
4.1. Zastosowanie azbestu	17
4.2. Klasyfikacja wyrobów zawierających azbest	19
4.3. Zastosowanie wyrobów azbestowych w budownictwie mieszkaniowym	20
4.4. Zastosowanie wyrobów azbestowych w ciepłownictwie.....	21
5. OBOWIĄZKI WŁAŚCICIELI, ZARZĄDCÓW LUB UŻYTKOWNIKÓW - BEZPIECZNE UŻYTKOWANIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	23
6. PROCEDURY - OBOWIĄZKI I POSTĘPOWANIE WŁAŚCICIELI ORAZ ZARZĄDCÓW PRZY UŻYTKOWANIU OBIEKTÓW I TERENÓW Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST	24
6.1. Procedury	24
6.2. Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest	41
7. ZAGROŻENIA DLA LUDZI WYNIKAJĄCE Z OBECNOŚCI AZBESTU W ŚRODOWISKU	42
7.1. Deklaracja Brukselska	42
7.2. Źródła narażenia na działanie azbestu	43
7.3. Skutki narażenia na działanie pyłu azbestowego	43
8. PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009-2032 – ZAŁOŻENIA OGÓLNE	45
8.1. Krótka charakterystyka „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu. na lata 2009-2032.”	45
8.2. Zakres zadań dla gminy i powiatu wynikający z „ Programu...”	46

9. PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIO-POMORSKIEGO NA LATA 2009-2012 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2013-2028.....	48
9.1. Aktualny stan gospodarki odpadami zawierającymi azbest wg WPGO.....	48
9.2. Przewidywane zadania do realizacji w gospodarce odpadami zawierającymi azbest wg WPGO	49
10. DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY DARŁOWO	51
10.1. Wstęp.....	51
10.2. Określenie ilości wyrobów zawierających azbest z podziałem na poszczególne rodzaje oraz uwzględnieniem nieruchomości, na których występują	53
10.3. Określenie stanu wyrobów zawierających azbest z podziałem na poszczególne rodzaje oraz stopień pilności ich usunięcia	56
10.4. Baza danych problematyki azbestowej	75
10.5. Określenie rejonów szczególnie zagrożonych wyrobami zawierającymi azbest.	75
10.6. Określenie dalszego sposobu gospodarki odpadami azbestowymi z uwzględnieniem ich transportu oraz możliwościami ich unieszkodliwiania	75
10.6.1. Obowiązki wykonawców prac związanych z usuwaniem wyrobów i odpadów zawierających azbest.....	76
10.6.2. Transport odpadów zawierających azbest	78
10.6.3. Możliwości i miejsca składowania odpadów zawierających azbest.....	79
11. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELÓW PROGRAMU	80
12. HARMONOGRAM RZECZOWO – FINANSOWY REALIZACJI PROGRAMU	82
13. KOSZTY USUNIĘCIA WYROBÓW I ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z OBIEKTÓW OSÓB FIZYCZNYCH.....	84
14. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM.....	86
14.1. Wstęp	86
14.2. Określenie wskaźników monitorowania i oceny skuteczności realizacji programu.....	87
14.3. Określenie sposobu monitorowania i zarządzania programem.	88
15. FINANSOWE ASPEKTY REALIZACJI PROGRAMU - ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	89
16. ZAŁĄCZNIKI.....	90

1. DANE OGÓLNE

1.1. Nazwa opracowania

PROGRAM USUWANIA AZBESTU ORAZ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH
AZBEST DLA GMINY DARŁOWO

1.2. Zleceniodawca

POWIAT SŁAWIŃSKI, ul. Sempołowskiej 2a, 76-100 Sławno.

Niniejszy program został zrealizowany w wyniku uchwały Nr XXVI/354/2009 z dnia 15 czerwca 2009r. Rady Gminy w Darłowie w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia dotyczącego realizacji projektu pod nazwą, „Powiatowy program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest wraz z inwentaryzacją i programami gminnymi” – w ramach konkursu organizowanego przez Ministra Gospodarki na realizację zadań wynikających z „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski”, uchwały nr XXVI/355/2009r. z dnia 15 czerwca 2009r. Rady Gminy w Darłowie w sprawie przystąpienia do opracowania „Gminnego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest wraz z inwentaryzacją i programami gminnymi” oraz uchwały Nr XXX/III/207/09 Rady Powiatu w Sławnie z dnia 30 czerwca 2009r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia dotyczącego realizacji zadania pod nazwą, „Powiatowy program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest wraz z inwentaryzacją i programami gminnymi” z gminami: Gminą Darłowo, Gminą Miastem Darłowo, Gminą Sławno, Gminą Malechowo oraz w wyniku dotacji uzyskanej w ramach konkursu Ministra Gospodarki na realizację w 2009 roku zadań wynikających z „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski”, na opracowanie przedmiotowego programu.

1.3. Autor opracowania

ROT RECYCLING ODPADY TECHNOLOGIE S.C., 44-101 Gliwice, ul. Prymasa
Stefana Wyszyńskiego 11.

1.4. Podstawa opracowania

- Umowa nr 57/09 z dnia 30.07.2009 r.,
- Ustawa z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (jedn. tekst z 2008 r. - Dz. U. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27.04.2001 r. o odpadach (jedn. tekst z 2007 r. - Dz. U. Nr 39, poz. 251 z późn. zm),
- „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, Uchwała nr 122/2009 Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 r.,
- Rozporządzenia i zarządzenia dotyczące bezpiecznego postępowania i ochrony przed azbestem i materiałami zawierającymi azbest – wymienione w pkt.2.1 nin. Programu.

1.5. Cel i zakres opracowania

Celem przedmiotowego programu jest zaplanowanie działań związanych z oczyszczeniem terenu Gminy Darłowo z azbestu, tj. wyrobów budowlanych zawierających azbest jak również pozostałych wyrobów zawierających azbest i odpadów azbestowych w określonym horyzoncie czasowym.

Zakres programu obejmuje prawne aspekty postępowania z wyrobami budowlanymi i odpadami zawierającymi azbest, właściwości azbestu i zastosowanie wyrobów budowlanych zawierających azbest, zagrożenia dla ludzi wynikające z obecności azbestu w środowisku, zakres zadań dla gminy wynikających z „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, skalę, ilości i rodzaju wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Darłowo, inwentaryzację oraz określenie ilości wyrobów i odpadów zawierających azbest, kierunki działań organizacyjnych i finansowych, harmonogram realizacji programu oraz zarządzanie programem.

1.6. Podstawowe informacje charakteryzujące Gminę Darłowo

Poniższe informacje przedstawiono zgodnie z *Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Darłowo na lata 2007-2013*

Gmina Darłowo jest gminą nadmorską o charakterze rolniczo – turystycznym, położoną w północno - wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Znajduje się w obrębie powiatu sławieńskiego i zajmuje część terenu zwanego Równiną Sławieńską przeciętą dolinami dwóch rzek: rzeki Wieprzy oraz rzeki Grabowej. Od zachodu i częściowo od południa gmina Darłowo graniczy z gminą Sianów, od południa z gminą Malechowo, od wschodu z gminą Postomino i od południowego wschodu z gminą Sławno. Na obszarze gminy występuje niewielka ilość lasów. Tereny nadmorskie, plaże oddzielone są od pozostałych terenów gminy wąskimi pasmami lasu głównie sosnowego. Większe skupisko lasów znajduje się w południowej części gminy, rozciągający się na południowy wschód od Jeżyczek, Nowego Krakowa w kierunku Słowina. W obrębie tego zespołu leśnego z przewagą buków i dębów znajduje się rezerwat "Słowińskie Błota". Przeważają jednak na terenie gminy tereny otwarte, równinne z dalekimi perspektywami widokowymi na wkomponowane w krajobraz wsie. Gmina obejmuje obszar 269,84 km², liczba ludności wg danych statystycznych Gminy Darłowo na dzień 31.12.2008 r. wynosi 7772 osoby. Gmina nie posiada kotłowni centralnych.

Mieszkańcy gminy korzystają z kotłowni indywidualnych. Gmina Darłowo nie jest zgazyfikowana.

W skład gminy wchodzi następujące sołectwa: Barzowice, Bobolin, Boryszewo, Bukowo Morskie, Cisowo, Dąbki, Dobiesław, Domasławice, Drozdowo, Gleźnowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopań, Kopnica, Kowalewice, Krupy, Nowy Jarosław, Pęciszewko, Porzecze, Palczewice, Rusko, Sińczyca, Słowino, Stary Jarosław, Sulmice, Wicie, Wiekowice, Wiekowo, Zakrzewo, Zielnowo, Żukowo Morskie.

2. PRAWNE ASPEKTY POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI BUDOWLANymi I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

2.1. Uregulowania prawne

Do aktów prawnych regulujących postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest należą:

- **ustawy dotyczące bezpiecznego postępowania i ochrony przed azbestem i materiałami zawierającymi azbest:**
- **Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane** (jedn. tekst z 2006 r. Dz. U. Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.). W przypadku występowania azbestu (Art. 30 ust. 3) właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1 w/w artykułu, jeśli ich realizacja m.in. może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa ludzi, pogorszenie stanu środowiska bądź pogorszenie warunków zdrowotno-sanitarnych.
- **Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest** (Dz. U. Nr 101, poz. 628, z 1998r. Nr 156, poz.1018, z 2000 r. Nr 88, poz. 986, z 2001 r. Nr 100, poz. 1085, Nr 154, poz. 1793 oraz z 2003 r. Nr 7, poz. 78, i Nr 65, poz. 596). Zakazuje wprowadzania na polski obszar celny azbestu, wyrobów zawierających azbest, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi ten surowiec. Zgodnie z ustawą produkcja płyt azbestowo-cementowych została zakończona we wszystkich zakładach do 28 września 1998 r., a z dniem 28 marca 1999 r. nastąpił zakaz obrotu tymi płytami. Do wyjątków należy azbest i wyroby zawierające azbest dopuszczone do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny spośród wyrobów określonych w załączniku nr 1 do ustawy. Wykaz tych wyrobów określa corocznie Minister właściwy do spraw gospodarki w drodze rozporządzenia. Ustawa reguluje również zagadnienia związane z opieką zdrowotną pracowników, którzy mieli kontakt z azbestem.

- **Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych** (Dz. U. Nr 11, poz. 84, z późn. zm.). Ustawa reguluje problematykę dotyczącą substancji i preparatów chemicznych, w tym niebezpiecznych oraz określa warunki, zakazy lub ograniczenia produkcji, wprowadzania do obrotu lub stosowania substancji i preparatów chemicznych, w celu ochrony przed szkodliwym wpływem tych substancji i preparatów na zdrowie człowieka lub na środowisko.
- **Ustawa z dnia 27.04.2001 r. o odpadach** – jedn. tekst z 2007 r. (Dz. U. Nr 39, poz. 251 z późn. zm.). Zgodnie z Art. 1 ust. 1 ustawa określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. Ustawa określa obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym m.in. odpadów niebezpiecznych. Ustawa reguluje postępowanie w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania, w tym składowania odpadów, a także wymagania techniczne i organizacyjne dotyczące składowisk odpadów. Ustawa wprowadza obowiązek opracowania planów gospodarki odpadami na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Ustawa określa m.in. zakres planów gospodarki odpadami, sposób ich opiniowania i sposób monitorowania, zasadę spójności planu z planem wyższego szczebla oraz określa rodzaj odpadów, które powinny być ujęte na każdym szczeblu ich opracowania.
- **Ustawa z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska** – jedn. tekst z 2008 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 150 z późn.zm.). Zgodnie z Art. 1 ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Ustawa reguluje m.in. opracowanie programów ochrony środowiska, prowadzenie państwowego monitoringu środowiska, postępowanie w sprawie ocen oddziaływania na środowisko, ochronę powietrza przed zanieczyszczeniem i sposób postępowania z substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska, ochronę powierzchni ziemi, przeciwdziałania zanieczyszczeniom (w tym: konieczność oznaczenia instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz miejsc, w których on się znajduje, konieczność dokumentowania informacji dotyczącej m.in. występowania azbestu).

- **Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw** (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.). Ustawa reguluje sposób postępowania oraz obowiązki podmiotów określanych ustawą. Art. 54 ustawy odnosi się do odpowiednich zapisów ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. Ustawa udziela delegacji ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, do określenia w drodze rozporządzenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, ministrem właściwym do spraw transportu oraz ministrem właściwym do spraw środowiska – sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.
- **Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych** (Dz. U. Nr 199, poz. 1671). Ustawa reguluje zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z tym przewozem oraz organy właściwe do sprawowania nadzoru i kontroli w tych sprawach. Przewóz materiałów niebezpiecznych w kraju określają przepisy zawarte w załącznikach A i B do Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR) Przepisy umowy ADR oraz ustawy określają warunki załadunku i wyładunku oraz przewozu odpadów niebezpiecznych na składowisko. Wymagane są świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu materiałów niebezpiecznych wydane przez upoważnioną stację kontroli pojazdów oraz szkolenie kierowcy pojazdów w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych.
- **Ustawa z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest** (Dz. U. z 2005 r. Nr 10 , poz. 72). Ustawa wprowadza zmiany do ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest.
- **Rozporządzenia i zarządzenia dotyczące bezpiecznego postępowania i ochrony przed azbestem i materiałami zawierającymi azbest**
- Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielonych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. Nr 19, poz. 231).

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 11 września 1996 r. w sprawie czynników rakotwórczych w środowisku pracy oraz nadzoru nad stanem zdrowia pracowników zawodowo narażonych na czynniki (Dz. U. Nr 121, poz. 571).
- Rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub wprowadzania na polski obszar celny (z 1998 r. Dz. U. Nr 44, poz. 268, z 1999 r. Nr 25, poz. 222, z 2000 r. Nr 15, poz. 188, z 2001 r. Nr 10, poz. 77, z 2002 r. Nr 1, poz. 11 i z 2003 r. Nr 5, poz. 50).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska w całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 161, poz. 1335).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nie selektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu i sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858).

-
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 236, poz. 1986).
 - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie kursów kształcących dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne (Dz. U. Nr 236, poz. 1987)..
 - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 237, poz. 2011).
 - Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549).
 - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126).
 - Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876, zm. Dz. U/2008, Nr 200, poz.1235),
 - Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r.w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649).
 - Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 maja 2004 r. sprawie dopuszczenia do dnia 31 grudnia 2004 r. wyrobów zawierających włókna azbestowe do produkcji lub do wprowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 131, poz. 1406).zm.)
 - Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 maja 2004 r. sprawie dopuszczenia do dnia 31 grudnia 2004 r. wyrobów zawierających włókna azbestowe do produkcji lub do wprowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 131, poz.1406).zm.)

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 254, poz. 2573 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. Nr 280, poz. 2771, zm.: 2005 Nr 160, poz. 1356).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 września 2005 r. sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu (Dz. U. Nr 186, poz. 1553).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 14.02.2006 w sprawie wzoru dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 30 poz. 213).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 25.05.2007 w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych (Dz. U. Nr 101, poz. 686).

2.2. Rodzaje i klasyfikacja odpadów zawierających azbest

W wyniku demontażu, rozbiórki, wyburzeń, usunięcia wyrobów zawierających azbest z obiektów, budowli i urządzeń powstają odpady zawierające azbest.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206) ściśle wymienia rodzaje odpadów zawierających azbest, które zostały zaliczone do odpadów niebezpiecznych.

W zależności od źródła powstawania w katalogu wymieniono 9 rodzajów odpadów zawierających azbest:

1. Kod **06 07 01*** Podgrupa: Odpady z produkcji... chloru i chlorowców
rodzaj : **Odpady azbestowe z elektrolizy**
2. Kod **06 13 04*** Podgrupa: Odpady z innych procesów nieorganicznych
rodzaj : **Odpady z przetwarzania azbestu**
3. Kod **10 11 81*** Podgrupa: Odpady z hutnictwa szkła
rodzaj : **Odpady zawierające azbest**
4. Kod **10 13 09*** Podgrupa: Odpady z produkcji spoiw mineralnych...
rodzaj : **Odpady zawierające azbest z produkcji elementów azbestowo-ceramicznych**
5. Kod **15 01 11*** Podgrupa: Odpady opakowaniowe...
rodzaj : **Opakowania metali zawierające niebezpieczne elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi**
6. Kod **16 01 11*** Podgrupa: Zużyte lub nie nadające się do użytkowania pojazdy...
rodzaj : **Okładziny hamulcowe zawierające azbest**
7. Kod **16 02 01*** Podgrupa: Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych
rodzaj : **Zużyte urządzenia zawierające wolny azbest**
8. Kod **17 06 01*** Podgrupa: Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest
rodzaj : **Materiały izolacyjne zawierające azbest**
9. Kod **17 06 05*** Podgrupa: Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest
rodzaj : **Materiały konstrukcyjne zawierające azbest**

* - odpad niebezpieczny

3. WŁAŚCIWOŚCI FIZYKOCHEMICZNE AZBESTU

Przez azbest należy rozumieć grupę włóknistych krzemianów, naturalnych minerałów o budowie krystalicznej, tj.:

- azbest chryzotylowy - chryzotyl (azbest biały)
- azbest krokidolitowy - krokidolit (azbest niebieski)
- azbest amozytowy (gruenerytowy) - amozyt
- azbest antofilitowy - antofilit
- azbest termolitowy - termolit
- azbest aktynolitowy - aktynolit

Główne cechy azbestu to odporność na wysoką temperaturę i wysoką odporność na działanie środowiska agresywnego, chemicznego. Azbest odznacza się również wysoką wytrzymałością mechaniczną i wysoką odpornością na korozję.

Największe znaczenie ze względu na swoje właściwości posiadał azbest biały - chryzotyl i azbest niebieski - krokidolit.

Włóknisty charakter azbestu wraz z w/w cechami to główne właściwości fizykochemiczne, które pozwoliły na jego szerokie zastosowanie.

Włókna azbestu w zależności od odmiany azbestu mają długość kilku centymetrów i średnicę kilku milimetrów, osiągając wartości submikronowe.

Główne zastosowanie znalazł azbest biały - chryzotyl, azbest niebieski - krokidolit i azbest amozytowy. Biorąc pod uwagę różnicę w budowie włókien azbestu chryzotylowego i azbestu krokidolitowego oraz amozytowego, pył azbestu chryzotylowego jest mniej groźny od pyłu azbestu krokidolitowego i amozytowego w odniesieniu dla zdrowia ludzi. Włókna chryzotylu są znacznie dłuższe od krokidolitu i amozytu, natomiast średnica chryzotylu jest mniejsza od krokidolitu i amozytu. Włókna chryzotylu są „długie” i „miękkie”, natomiast krokidolitu i amozytu są „krótkie”, „twarde” i „grube”.

W tabeli 1 przedstawiono charakterystykę właściwości fizykochemicznych azbestu.

Tab.1

Charakterystyka właściwości fizykochemicznych wybranych odmian azbestu

Właściwości	Chryzotyl	Krokidolit	Amozyt
Barwa ¹⁾	biała do jasnozielonej, żółta	niebieska, lawendowa, zielona	brązowa, szara
Główny składnik chemiczny [%] ²⁾	SiO ₂ - 38 - 42 MgO - 38 - 42 Fe ₂ O ₃ - 0 - 5 FeO - 0 - 3	SiO ₂ - 38 - 42 MgO - 38 - 42 Fe ₂ O ₃ - 13 - 18 FeO - 3 - 21	SiO ₂ - 49 - 52 MgO - 5 - 7 Fe ₂ O ₃ - 0 - 5 FeO - 35 - 40
Struktura włókna ¹⁾	bardzo liczne włókna, łatwo rozdzielne	włókniste	blaszkowate, grube
Długość włókien [mm] ³⁾	0,2 - 200	0,2 - 17	0,4 - 40
Średnica włókien [mm] ³⁾	0,03 - 0,08	0,06 - 1,2	0,15 - 1,5
Powierzchnia [m ² /mg] ³⁾	10 - 27	2 - 15	1 - 6
Gęstość [g/cm ³] ²⁾	2,55	3,3 - 3,5	3,4 - 3,5
Temperatura rozkładu [°C] ²⁾	450 - 800	400 - 800	600 - 900
Temperatura topnienia [°C] ²⁾	1515	1170	1395
Twardość wg Mosha ³⁾	2,5 - 4,0	4,0	5,5 - 6,0
Odporność na kwasy ³⁾	bardzo słaba	dobra	dość dobra
Odporność na zasady ³⁾	bardzo dobra	dobra	dobra
Tekstura ²⁾	elastyczna, jedwabista i twarda	elastyczna do łamliwej	łamliwa

Źródło: ¹⁾ Szymczykiewicz K.: Uwaga azbest, IWZZ Warszawa 1989, s. 10 - 12.

²⁾ Wytyczne szacowania ryzyka zdrowotnego dla czynników rakotwórczych, IMP, Łódź 1997, s. 7.

³⁾ Poradnik gospodarki odpadami, Verlag Dashäfer, Warszawa 2006, tab. 4.5.5.2/1.

4. ZASTOSOWANIE WYROBÓW BUDOWLANYCH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

4.1. Zastosowanie azbestu

Właściwości fizykochemiczne azbestu powodowały, że był stosowany w ponad kilku tysiącach wyrobów zawierających azbest, a najbardziej rozpowszechniony w wyrobach budowlanych, energetyce, przemyśle chemicznym i transporcie. Do najważniejszych wyrobów azbestowych należą (*K.Szymczykiewicz, 1989*):

1. Wyroby azbestowo-cementowe produkowane z azbestów chryzotylowego i amfibolowych, takie jak: płyty faliste, obudowy, płyty Karo, płyty warstwowe, rury ciśnieniowe, płyty okładzinowe i elewacyjne zawierające od 10 do 35 % azbestu. Wyroby te są ogniotrwałe, odporne na korozję i gnicie, wytrzymałe na działania mechaniczne.
2. Wyroby izolacyjne stosowane do izolacji kotłów parowych, wymienników ciepła, zbiorników, przewodów rurowych, a także ubrań i tkanin ognioodpornych. Należą do nich: wata, włóknina, sznury, przędza, tkaniny termoizolacyjne, taśmy. Zawierają one, w zależności od przeznaczenia, od 75 do 100 % azbestu, głównie chryzotyłu.
3. Wyroby uszczelniające: tektury, płyty azbestowo-kauczukowe, szczeliwa plecione. Najbardziej powszechnymi wyrobami uszczelniającymi były płyty azbestowo-kauczukowe, które charakteryzują się odpornością na podwyższoną temperaturę, wytrzymałością na ściskanie, nieznacznym odkształceniem trwałym, dobrą elastycznością. Płyty mogą być zbrojone. Szczeliwa plecione były stosowane do uszczelniania części pracujących w wysokich temperaturach, a także w środowisku wody, pary wodnej, gazów obojętnych i aktywnych, kwasów organicznych i nieorganicznych, smarów, olejów, rozpuszczalników, gazów spalinowych, ługów, roztworów soli.
4. Wyroby cierne, takie jak: okładziny cierne i taśmy hamulcowe, stosowane do różnego typu hamulców. Azbest chryzotylowy stosowany do ich produkcji chronił elementy robocze przed zbytnim przegrzaniem.
5. Wyroby hydroizolacyjne: lepiki asfaltowe, kity uszczelniające, asfalty drogowe uszlachetnione, zaprawy gruntujące, papa dachowa, płytki podłogowe, zawierające od 20 do 40 % azbestu.

Poza tym azbest stosowany był w przemyśle piwowarskim i farmaceutycznym do filtracji, jako wypełniacz do lakierów, do izolacji przewodów grzewczych.

Tab. 2

Najważniejsze wyroby azbestowe i zawartość w nich azbestu ¹⁾

Wyroby	Przybliżona zawartość azbestu [% wag]	Rodzaj azbestu	Uwagi
Wyroby azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie	10 - 15	chryzotyl amozyt krokidolit	kompozycje azbestowe (związane) z cementem portlandzkim
Wyroby azbestowo-cementowe obejmujące rury ciśnieniowe, kanalizacyjne i wodociągowe	12 - 15	chryzotyl krokidolit amozyt	kompozycje azbestowe (związane) z cementem portlandzkim
Ogniodopne płyty izolacyjne	25 - 40	amozyt chryzotyl	kompozycje azbestowe (związane) z cementem portlandzkim lub z uwodnionym krzemianem wapnia albo też z zasadowym węglanem magnezu
Wyroby izolacyjne łącznie izolacjami natryskowymi	12 - 100	amozyt chryzotyl krokidolit	luźne mieszaniny włókien azbestowych z materiałami nieorganicznymi: z cementem, gipsem., z krzemianem wapnia, węglanem magnezu, ziemią okrzemkową
Złącza i uszczelki	25 - 85	chryzotyl krokidolit	kompozycje azbestowe (związane) z elastomerami, włókiennicze wyroby azbestowe plecione
Materiały cierne, wyroby włókiennicze	65 - 100	chryzotyl krokidolit	włókiennicze wyroby azbestowe takie jak przędza, rowingi, ubranie, taśmy, węże
Płytki i wykładziny podłogowe	5 - 7,5	chryzotyl	kompozycje azbestowe (związane) z gumą termoplastyczną
Wyroby z mas plastycznych i obudowy akumulatorów	55 - 70	chryzotyl	kompozycje azbestowe (związane) z gumą termoplastyczną i gumą termoodporną
Wypełniacze, wzmocnienia i wyroby z nich produkowane (wojłok, karton, papier, filtry do wina i piwa, kity, kleje, powłoki ochronne itp.)	25 - 98	chryzotyl krokidolit	kompozycje azbestowe (związane) z różnymi masami plastycznymi lub z masami bitumicznymi

Źródło: ¹⁾ Wytyczne szacowania ryzyka zdrowotnego dla czynników rakotwórczych, IMP, Łódź 1997, s. 11.

4.2. Klasyfikacja wyrobów zawierających azbest

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, przyjmując jako kryterium zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu.

Klasa I obejmuje wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 kg/m^3 definiowane jako „miękkie”, zawierające powyżej 20% (do 100%) azbestu. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe m.in. w sprzęcie AGD, płytki podłogowe PCW oraz materiały i wykładziny cierne. Ocena wielkości produkcji wymienionych wyrobów oraz ilości aktualnie użytkowanych jest niemożliwa do przeprowadzenia.

Klasa II obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m^3 definiowane jako „twarde”, zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia (np. pęknięcia) ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Natomiast niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Z zaliczanych do tej klasy wyrobów najbardziej w Polsce rozpowszechnione są płyty azbestowo-cementowe faliste oraz płyty azbestowo-cementowe „karo” stosowane jako pokrycia dachowe, szczególnie na terenach wiejskich oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym na osiedlach miejskich. W znacznie mniejszych ilościach produkowane i stosowane były inne wyroby azbestowo- cementowe, z których należy wymienić przede wszystkim rury służące do wykonywania instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz w budownictwie jako przewody kominowe i zsypy.

Źródło: Program usuwania azbestu..., Ministerstwo Gospodarki i Pracy

4.3. Zastosowanie wyrobów azbestowych w budownictwie mieszkaniowym

Do zastosowania w budownictwie mieszkaniowym wyrobów twardych (azbestocement - 10 - 15 % zawartości azbestu) należy zaliczyć:

- elewacje ścian,
- pokrycia dachowe,
- rury azbestowo-cementowe,
- materiały ognioochronne do konstrukcji budynków.

Do prac elewacyjnych stosowano następujące materiały:

- płyty barwne, autoklawizowane typu Acekol, Kolorys, Pikolorys,
- płyty azbestowo-cementowe, prasowane płaskie okładzinowe,
- płyty lignocementowe modyfikowane,
- płyty prasowane typu Karo.

Do prac dachowych stosowano następujące materiały:

- płyty faliste, płyty azbestowo-cementowe oraz gąsiorzy,
- płyty prasowane typu Karo.

Rury azbestowo-cementowe stosowano jako:

- rury ciśnieniowe - wodociągowe (woda pitna),
- rury (grawitacyjne) kanalizacyjne - ścieki bytowo-gospodarcze

Stosowanymi materiałami ognioochronnymi (wyroby twarde i wyroby miękkie zawierające azbest) do konstrukcji budynków były ¹:

- płyty ogniochronne „Sokalit”.
- płyty ogniochronne „Pyral”,
- tynki z dodatkiem azbestu,
- natryski masy ogniochronnej z azbestem na konstrukcje budynków

¹ Źródło: Wojciechowska-Piskorska H., Skucza L.: Ochrona przed azbestem, ODiDKo, Gdańsk 2000, s. 28 - 30.

Zastosowanie płyt ogniochronnych z „Sokalitu”:

„LIPSK I”

- sufit podwieszony na wszystkich kondygnacjach wykonany z „Sokalitu”,
- słupy i rygle obudowane „Sokalitem”,
- ściany osłonowe od I do V piętra: od zewnątrz szkło hartowane, pustka powietrzna, płyta „Sokalit”, wełna mineralna,
- obudowa szybów dźwigowych od wewnątrz - płyty z „Sokalitu”,
- całość klatki schodowej obudowana płytą „sokalitową”

„LIPSK II”

- sufit podwieszony z płyty gipsowej, jedynie na poziomie piwnicy, w suficie płyty „sokalitowe”.
- osłona belek stalowych stropu „Sokalitem”, osłona słupów i rygli na antresoli z „Sokalitu”
- obudowa szybów dźwigowych: od wewnątrz - płyty „sokalitowe” - na poziomie parteru, płyty gipsowe ogniochronne w wyższych kondygnacjach²

Tynki z dodatkiem azbestu oraz natryskowe masy ogniochronne stosowane były jako izolacje termiczne (ognioodporne) i akustyczne w obiektach użyteczności publicznej (sale koncertowe, sale kinowe).

4.4. Zastosowanie wyrobów azbestowych w ciepłownictwie

Jako wyroby twarde zawierające azbest stosowane w ciepłownictwie można wymienić:

- rury ciśnieniowe (woda pitna) - rury cementowo azbestowe
- rury kanalizacyjne (grawitacyjne), kanalizacja wewnętrzna.

Jako wyroby miękkie stosowane w ciepłownictwie można wymienić:³

- szczeliwa azbestowo-kauczukowe o nazwie „Polonit” i „Gambit” (od nazw producentów),

² Źródło: Wojciechowska-Piskorska H., Skucza L.: Ochrona..., op. cit., s. 28-30

³ Ibid

-
- płaszcze azbestowo-cementowe o zawartości azbestu pow. 50% i płaszcze azbestowo-gipsowe,
 - sznury i tektura azbestowe.

Szczeliwa azbestowo-kauczukowe („Polonit”) stosowano jako płyty i uszczelki do połączeń armatury prowadzącej wodę o wysokich parametrach lub parę, gazy obojętne i aktywne, roztwory soli nieorganicznych i organicznych.

Szczeliwa azbestowo-kauczukowe („Gambit”) stosowano jako płyty i uszczelki do uszczelniania stałych elementów maszyn i urządzeń pracujących w środowiskach, w których występuje para wodna, woda i wysoka temperatura do 500°C.

5. OBOWIĄZKI WŁAŚCICIELI, ZARZĄDCÓW LUB UŻYTKOWNIKÓW - BEZPIECZNE UŻYTKOWANIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Do obowiązków właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości w zakresie bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest należy:

- dokonanie przeglądu technicznego obiektów i urządzeń budowlanych lub instalacji przemysłowych wraz z identyfikacją rodzaju azbestu oraz ze sporządzeniem „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”
- przedłożenie wyników inwentaryzacji (jako informacja) marszałkowi województwa (przedsiębiorca), odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta (osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami),
- sporządzenie (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, (Dla każdego pomieszczenia, gdzie może występować azbest w różnej postaci, należy sporządzić plan kontroli jakości powietrza obejmujący pomiary stężenia azbestu. Dopuszczalne stężenia azbestu w powietrzu w środowisku pracy zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833 i z 2005 r. Nr 212, poz. 1769)).
- podjęcie decyzji o usuwaniu azbestu,

- zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest (na co najmniej 30 dni przed ich rozpoczęciem, a w zgłoszeniu określa się, że zabezpieczanie lub usuwanie wyrobów budowlanych zawierających azbest wykona firma specjalistyczna posiadająca zatwierdzony decyzją program usuwania odpadów azbestowych z obiektów budowlanych na terenie Gminy Darłowo),

(§ 6 ust.4 Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości obowiązany jest zgłosić prace polegające na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest do właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹ z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest Dz.U.Nr.71. poz.649

- dokonanie wyboru wykonawcy prac prowadzącego zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest (wyłącznie wykonawca prac spełniający wymogi w tym zakresie, wymogi jak dla wykonawcy prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest),
- opracowanie instrukcji bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- oznakowanie miejsc, pomieszczeń, instalacji lub urządzeń, w których jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
- oznakowanie miejsc, pomieszczeń, instalacji lub urządzeń zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest.

6. PROCEDURY - OBOWIĄZKI I POSTĘPOWANIE WŁAŚCICIELI ORAZ ZARZĄDCÓW PRZY UŻYTKOWANIU OBIEKTÓW I TERENÓW Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

6.1. Procedury

Ministerstwo Gospodarki w ramach realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” zaproponowało procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

Grupa I. Procedury obowiązujące właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest lub wyroby zawierające azbest.

Procedura 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.

Procedura 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Grupa II . Procedury obowiązujące wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwórców odpadów niebezpiecznych.

Procedura 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Procedura 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.

Grupa III. Procedura obowiązująca prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

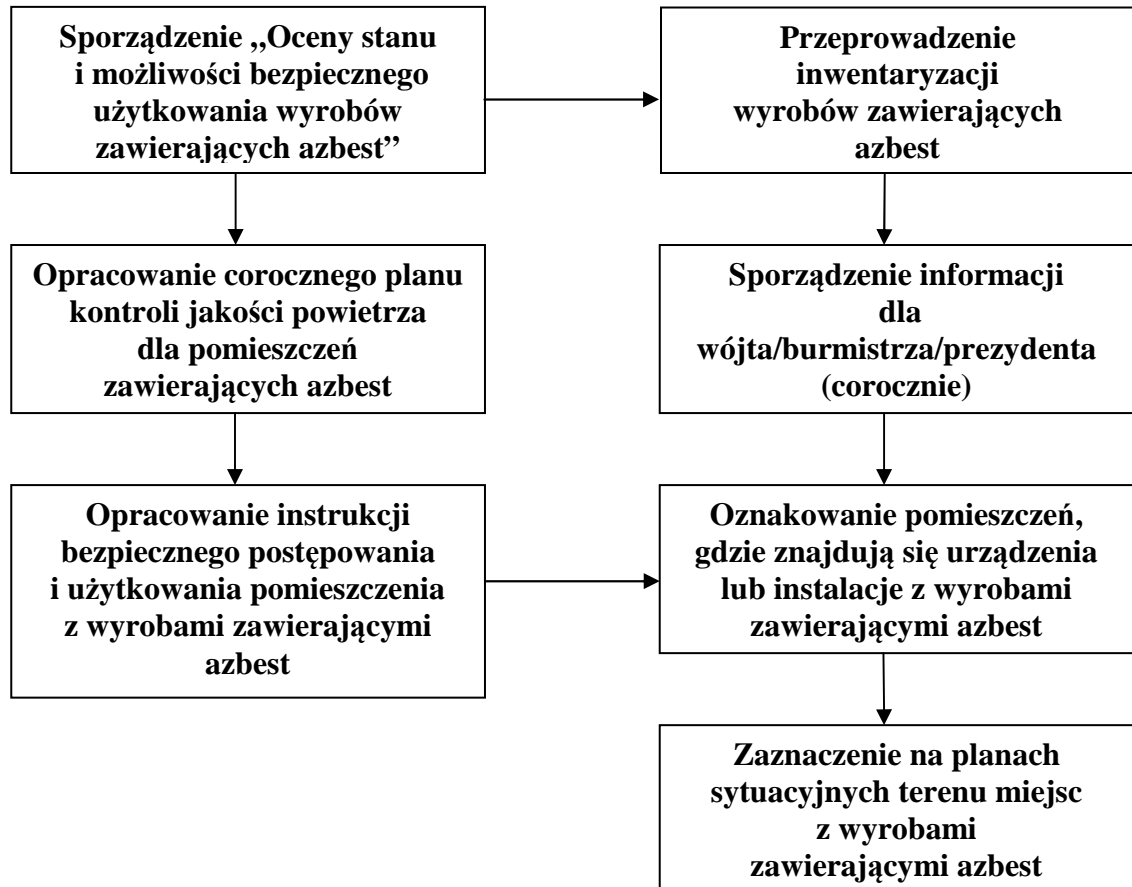
Procedura 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Grupa IV. Procedura obowiązująca zarządzających składowiskami odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Procedura 6. Składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Procedura 1

Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania właścicieli i zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest. Procedura dotyczy bezpiecznego ich użytkowania.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje cały okres, w którym budynek, budowla, instalacja lub urządzenie przemysłowe oraz teren, niezależnie od ich wielkości lub stanu, charakteryzuje się tym, że znajdują się tam wyroby zawierające azbest.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia technicznego oraz terenu, gdzie znajdują się wyroby zawierające azbest, ma obowiązek sporządzenia - w 2 egzemplarzach „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”. Właściciele lub zarządcy, którzy spełnili ten obowiązek wcześniej – sporządzają następne oceny w terminach wynikających z warunków poprzedniej oceny, tzn.:

- po 5-u latach, jeżeli wyroby zawierające azbest są w dobrym stanie technicznym i nieuszkodzone,

- *po roku, jeżeli przy poprzedniej ocenie ujawnione zostały drobne (do 3% powierzchni wyrobów) uszkodzenia.*

Wyroby, które posiadały lub posiadają duże i widoczne uszkodzenia – powinny zostać bezzwłocznie usunięte.

Jeden egzemplarz oceny właściciel lub zarządca zobowiązany jest złożyć właściwemu terenowo powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego – w terminie do 30-u dni od dnia jej sporządzenia. Drugi egzemplarz zachowuje przy dokumentacji budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu – do czasu sporządzenia następnej oceny. Właściciel lub zarządca obowiązany jest do przeprowadzenia inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest - informacje o wyrobach zawierających azbest, właściciel, zarządca lub użytkownik sporządza w dwóch egzemplarzach:

- *jeden egzemplarz przedkłada w formie pisemnej marszałkowi;*
- *drugi egzemplarz przechowuje przez okres jednego roku, do czasu sporządzenia następnej informacji.*

Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami przedkładają informacje odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

Wzory informacji według załączników:

- *nr 2 - Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania.*
- *nr 3 - Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone.*

Informacje przedkłada się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest, co pozwoli na ocenę zagrożenia dla ludzi i środowiska w danym rejonie.

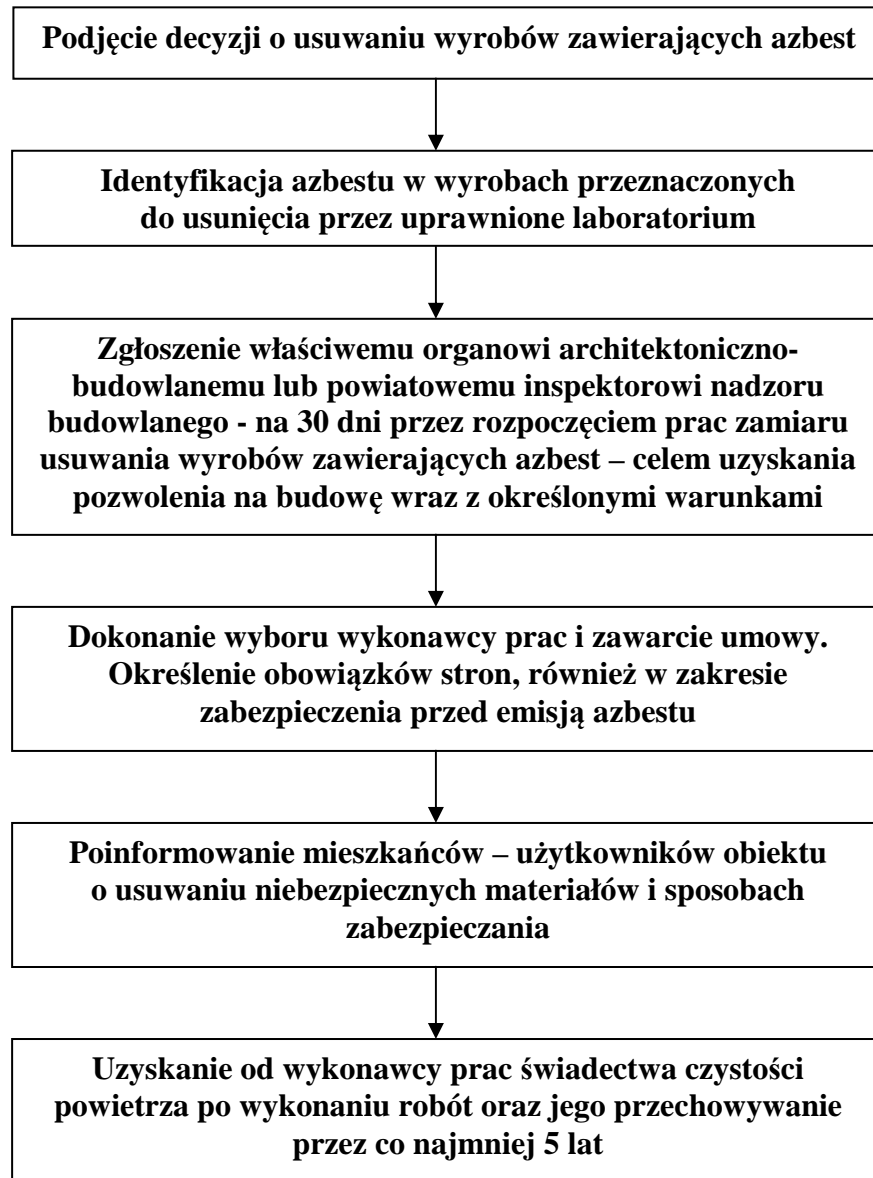
Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie występują wyroby zawierające azbest, ma ponadto obowiązki:

- *oznakowania pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest – odpowiednim znakiem ostrzegawczym dla azbestu,*
- *opracowania i wywieszenia na widocznym miejscu instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest,*
- *zaznaczenia na planie sytuacyjnym terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.*

Ponadto, jeżeli w budynku, budowli, instalacji lub urządzeniu oraz na terenie znajdują się wyroby zawierające azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m³ (tzw. „miękkie”) lub, jeżeli wyroby zawierają azbest krokidolit, a także, jeżeli te wyroby znajdują się w zamkniętych pomieszczeniach, lub istnieje uzasadniona obawa dużej emisji azbestu do środowiska – właściciel lub zarządca powinien opracować plan kontroli jakości powietrza (monitoringu), a jego wyniki uwzględnić przy dalszej eksploatacji lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Procedura 2.

Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i postępowania właścicieli, zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów z wyrobami zawierającymi azbest – przed i w czasie wykonywania prac usuwania lub zabezpieczania takich wyrobów.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje okres od podjęcia decyzji o zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest,

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest, powinien dokonać identyfikacji rodzaju i ilości azbestu w wyrobach, przez uprawnione do takich prac laboratorium. Identyfikacja azbestu powinna nastąpić w okresie użytkowania wyrobów, jeszcze przed rozpoczęciem wykonywania prac zabezpieczenia lub usuwania takich wyrobów, o ile informacja ta, nie jest podana w innych dokumentach budowy przedmiotowego obiektu.

Identyfikacja azbestu jest obowiązkiem właściciela lub zarządcy, wynikającym z tytułu własności oraz odpowiedzialności prawnej, dotyczącej ochrony osób trzecich od szkód mogących wynikać z nieodpowiedniej eksploatacji przedmiotu stanowiącego własność. Wyniki identyfikacji azbestu powinny być uwzględniane przy:

- sporządzaniu „Oceny...”,
- sporządzaniu informacji dla wójta, burmistrza, prezydenta miasta,
- zawieraniu umowy na wykonanie prac zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest z wykonawcą tych prac – wytwarzającym odpady niebezpieczne.

Właściciel lub zarządca może zlecić innym – odpowiednio przygotowanym osobom lub podmiotom prawnym – przeprowadzenie czynności wykonania identyfikacji azbestu w wyrobach. W każdym przypadku powinno to mieć miejsce przed rozpoczęciem prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

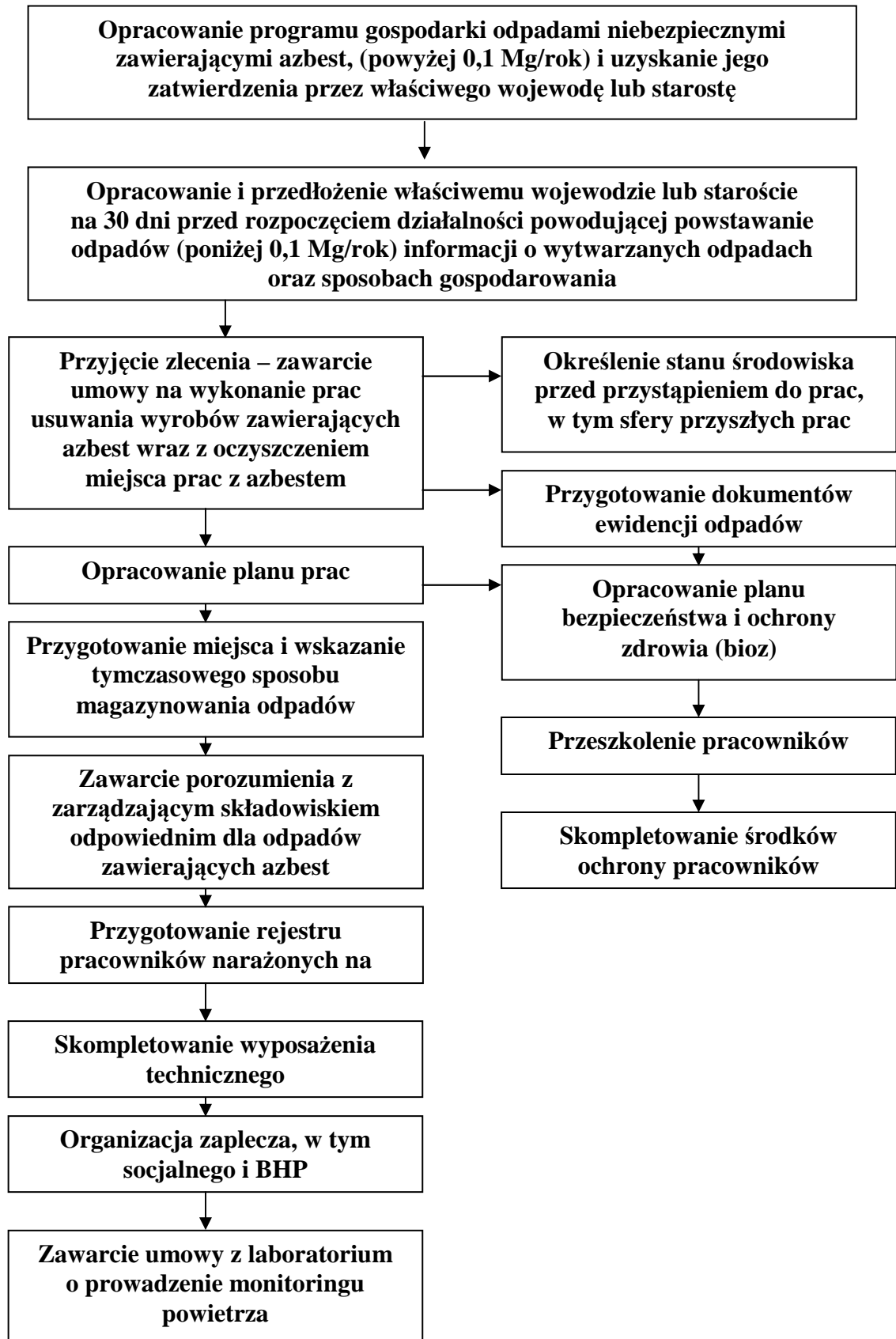
Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest, ma obowiązek dopełnienia wymogów wynikających z przepisów ustawy – Prawo budowlane tj. uzyskania pozwolenia na budowę lub złożenia z odpowiednim wyprzedzeniem wniosku zgłoszenia robót budowlanych. Wniosek powinien być sporządzony z uwzględnieniem przepisów wynikających z art. 30 ust. 7 ustawy – Prawo budowlane. Zatajenie informacji o występowaniu azbestu w wyrobach, które będą przedmiotem prac remontowo budowlanych skutkuje – na podstawie ustawy - Prawo ochrony środowiska – odpowiedzialnością prawną. Po dopełnieniu obowiązków formalnoprawnych, właściciel lub zarządca dokonuje wyboru wykonawcy prac - wytwórcy odpadów niebezpiecznych. Zawiera umowę na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczenia budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z azbestu. W umowie powinny być jasno sprecyzowane obowiązki stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu w czasie wykonywania prac.

Niezależnie od obowiązków wykonawcy prac, właściciel lub zarządca powinien poinformować mieszkańców lub użytkowników budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, o usuwaniu niebezpiecznych materiałów zawierających substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla ludzi oraz o sposobach zabezpieczenia przed tą szkodliwością.

Na końcu właściciel lub zarządca powinien uzyskać od wykonawcy prac, pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania robót i oczyszczenia z azbestu, a następnie przechowywać je przez okres, co najmniej 5 lat, wraz z inną dokumentacją budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu.

Procedura 3.

Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zasad postępowania podczas prac przygotowawczych do zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje całokształt prac oraz postępowania dotyczącego przygotowania do zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Opis szczegółowy

W rozumieniu przepisów ustawy o odpadach (art. 3 ust. 3 pkt. 22) wytwórcą odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątnięcia, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę, chyba, że umowa o świadczeniu usługi stanowi inaczej, a więc wykonawca prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Wytwórcę odpadów obowiązuje postępowanie określone przepisami ustawy o odpadach. Podstawową czynnością dla przedsiębiorcy, który zamierza podjąć działalność w zakresie wytwarzania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, w ilości powyżej 0,1 Mg rocznie, jest opracowanie programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi i zawierającymi azbest zatwierdzonego przez właściwego, ze względu na miejsce wytwarzania odpadów, starostę. W niektórych, określonych ustawą przypadkach, program zatwierdza wojewoda.

Program gospodarki odpadami niebezpiecznymi dołączony do wniosku o wydanie decyzji zatwierdzającej program, powinien zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów niebezpiecznych, przewidzianych do wytwarzania, a w przypadku, gdy określenie rodzaju nie jest wystarczające do ustalenia zagrożeń, jakie mogą powodować odpady niebezpieczne, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania składu chemicznego i właściwości odpadów,*
- określenie ilości odpadów niebezpiecznych poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytworzenia w ciągu roku,*
- informacje wskazujące na sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów niebezpiecznych lub ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,*
- opis dalszego sposobu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych,*
- wskazanie miejsca i sposobu oraz rodzaju magazynowanych odpadów niebezpiecznych.*

Wytwórca odpadów (wytwarzający rocznie do 0,1 Mg odpadów niebezpiecznych) na 30 dni przed rozpoczęciem działalności powodującej powstawanie odpadów lub zmianą tej działalności wpływającą na ilość lub rodzaj wytwarzanych odpadów lub sposobów gospodarowania nimi, opracowuje i składa właściwemu wojewodzie lub staroście (w 4 egzemplarzach) informację o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania nimi.

Informacja powinna zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do wytwarzania, w przypadku, gdy określenie rodzaju nie jest wystarczające, do ustalenia zagrożeń, jakie te odpady*

mogą powodować, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów,

- *określenie ilości odpadów poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytwarzania w ciągu roku,*
- *informacje wskazujące na sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,*
- *opis dalszego sposobu gospodarowania odpadami, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,*
- *wskazanie miejsca i sposobu oraz rodzaju magazynowanych odpadów.*

Do rozpoczęcia działalności powodującej powstawanie odpadów można przystąpić, jeżeli organ właściwy do przyjęcia informacji, w terminie 30 dni od dnia złożenia informacji nie wniesie sprzeciwu, w drodze decyzji. Wytwórca odpadów może zlecić wykonanie obowiązku gospodarowania odpadami innemu posiadaczowi odpadów. Posiadacz odpadów może je przekazywać wyłącznie podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami.

Po dopełnieniu obowiązków wynikających z ogólnych zasad postępowania wykonawca prac uprawniony jest do przyjęcia zlecenia i zawarcia umowy na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, wraz z oczyszczaniem miejsca prac z azbestem. Dla prawidłowego zawarcia umowy koniecznym jest określenie stanu środowiska przed przystąpieniem do prac, w tym strefy przyszłych prac. Pozwoli to na określenie stopnia narażenia na azbest w miejscu pracy oraz prawidłowe przygotowanie planu prac.

Plan pracy powinien być sporządzony zgodnie ze stosownymi przepisami i zawierać m.in.:

- *określenie miejsca wykonywania prac oraz charakteru prac i przewidywanego czasu ich trwania,*
- *określenie rodzaju azbestu w wyrobach przeznaczonych do usunięcia,*
- *aktualną „Ocenę stanu...”,*
- *przewidywaną ilość wytwarzanych odpadów do usunięcia,*
- *ustalenie odpowiednich sposobów usuwania wyrobów zawierających azbest,*
- *określenie rodzajów i metod pracy, z uwzględnieniem technicznych środków,*
- *określenie sposobów eliminowania lub ograniczenia uwalniania się pyłu azbestu do powietrza,*
- *zapewnienie pracownikom niezbędnej ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy,*
- *charakterystykę środków ochronnych użytych do ochrony pracowników i innych osób znajdujących się w miejscu pracy.*

Następnie powinien zostać opracowany plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, "plan bioz", obejmujący m.in.:

- *informacje dotyczące przewidywanych zagrożeń, występujących podczas realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich wystąpienia,*
- *informacje o wydzieleniu i oznakowaniu miejsc prowadzenia robót budowlanych, stosownie do rodzaju zagrożenia,*

- *informacje o sposobie prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych, w tym: określenie zasad postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia, konieczność stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej, zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi, przez wyznaczone w tym celu osoby,*
- *określenie sposobu przechowywania i przemieszczania materiałów, wyrobów, substancji oraz preparatów niebezpiecznych na terenie budowy,*
- *wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie.*

Pracodawca jest obowiązany zapoznać pracowników lub ich przedstawicieli z planem prac, szczególnie w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Wykonawca prac jest obowiązany przeszkolić wszystkie osoby pozostające w kontakcie z azbestem, pracowników bezpośrednio zatrudnionych, kierujących i nadzorujących prace w zakresie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy postępowaniu z wyrobami zawierającymi azbest i ich odpadami. Szkolenie powinno być przeprowadzone zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, oraz przez upoważnione instytucje i potwierdzone odpowiednim świadectwem lub zaświadczeniem.

Pracodawca jest obowiązany do zapewnienia pracownikom odpowiednich ubrań roboczych zabezpieczających pracowników w czasie trwania robót i oczyszczania terenu.

Pracodawca będący wytwórcą odpadów niebezpiecznych, zawierających azbest obowiązany jest do przygotowania, prowadzenia i przechowywania rejestru pracowników narażonych na działanie azbestu.

Ważną sprawą jest przygotowanie miejsca i sposobu tymczasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych na placu budowy, po ich demontażu, a jeszcze przed transportem na składowisko. Miejsce takie powinno być wydzielone i zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych oraz oznakowane znakami ostrzegawczymi o treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem!”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

Na potrzeby ewidencji odpadów niebezpiecznych, wytwórca odpadów przygotowuje dokumenty, którymi są:

- *karta ewidencji odpadu,*
- *karta przekazania odpadu.*

Celem zapewnienia składowania odpadów niebezpiecznych powstałych po usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwórca odpadów powinien przed przeprowadzeniem robót, zawrzeć porozumienie z zarządzającym składowiskiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Ważne znaczenie dla prawidłowego przygotowania robót ma skompletowanie wyposażenia technicznego, w tym narzędzi ręcznych i wolnoobrotowych, narzędzi mechanicznych, urządzeń wentylacyjnych oraz podstawowego sprzętu przeciwpożarowego. Na tym etapie należy też zabezpieczyć techniczne środki zapobiegające emisji azbestu w miejscu pracy oraz środowisku, w zależności od określenia stanu środowiska, przed przystąpieniem do wykonywania prac.

Jeżeli usuwane są wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 , lub inne, mocno uszkodzone, a także zawierające krokidolit oraz wyroby znajdujące się w pomieszczeniach zamkniętych, to niezbędne jest zawarcie umowy z laboratorium upoważnionym do prowadzenia monitoringu powietrza. Duże znaczenie ma również przygotowanie i organizacja zaplecza budowy, w tym części socjalnej.

W planie prac – w zależności od wielkości lub specyfiki budynku, budowli, instalacji lub urządzenia, a również terenu, gdzie prowadzone będą prace zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, także występującego stopnia narażenia na azbest – mogą zostać określone również inne niezbędne wymagania.

Procedura 4.

Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania wykonawców (wytwórców odpadów) prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania od rozpoczęcia do zakończenia prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczaniem budynku, budowli, instalacji lub urządzenia i terenu z pozostałości azbestu.

Opis szczegółowy

Na wstępie należy wykonać odpowiednie zabezpieczenia obiektu, będącego przedmiotem prac i miejsc ich wykonywania, a także terenu wokół – przed emisją pyłu azbestu, która może mieć miejsce w wyniku prowadzenia prac.

Teren należy ogrodzić, zachowując bezpieczne odległości od traktów komunikacyjnych dla pieszych, nie mniej niż 2 m przy zastosowaniu osłon. Teren prac należy ogrodzić poprzez oznakowanie taśmami ostrzegawczymi w kolorze biało-czerwonym i umieszczenie tablic ostrzegawczych z napisami „Uwaga! Zagrożenie Azbestem!”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony” lub „Zagrożenie Azbestem krokidolitem”.

Przy pracach elewacyjnych powinny być stosowane odpowiednie kurtyny zasłaniające fasadę obiektu, aż do gruntu, a teren wokół objęty kurtyną, powinien być wyłożony grubą folią, dla łatwego oczyszczania po każdej zmianie roboczej.

Ogólne zasady postępowania przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest określają następujące wymagania:

- nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem i utrzymywanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
- demontaż całych wyrobów (płyt, rur, kształtek itp.) bez jakiegokolwiek uszkodzenia, tam gdzie jest to technicznie możliwe,
- odspajanie wyrobów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych narzędzi mechanicznych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze,
- prowadzenie kontrolnego monitoringu powietrza, w przypadku występowania stężeń pyłu azbestu, przekraczających dopuszczalne wartości dla miejsca pracy,
- po każdej zmianie roboczej, usunięte odpady zawierające azbest, powinny zostać szczelnie opakowane i składowane na miejscu ich tymczasowego magazynowania,
- codzienne, staranne oczyszczanie strefy prac i terenu wokół, dróg wewnętrznych oraz maszyn i urządzeń, z wykorzystaniem podciśnieniowego sprzętu odkurzającego, zaopatrzonego w filtry o dużej skuteczności ciągu (99,99% lub na mokro). Niedopuszczalne jest ręczne zamiatanie na sucho, jak również czyszczenie pomieszczeń i narzędzi pracy przy użyciu sprężonego powietrza.

W przypadku prowadzenia prac z wyrobami azbestowo-cementowymi, których gęstość objętościowa wynosi mniej niż 1000kg/m^3 , (tzw. miękkie), a także z innymi wyrobami, których powierzchnia jest w widoczny sposób uszkodzona lub zniszczona lub, jeżeli prace prowadzone

szą na obiektach, z wyrobami zawierającymi azbest krokidolit, lub też w pomieszczeniach zamkniętych, powinny być zastosowane szczególne zabezpieczenia strefy prac i ochrony pracowników oraz środowiska, niezależnie od ogólnych zasad postępowania. Są to m.in.:

- komory dekontaminacyjne (śluzy) dla całych pomieszczeń lub stanowiące łącznik izolacyjny między miejscem stanowiącym strefę prac, a miejscem na zewnątrz obiektu,
- zaostrzone rygory przestrzegania stosowania środków ochrony osobistej,
- inne metody, określone na etapie prac przygotowawczych.

W obiekcie przylegającym do strefy prac, należy zastosować odpowiednie zabezpieczenia, w tym uszczelnienie otworów okiennych i drzwiowych, a także inne, właściwe dla stopnia narażenia środki zabezpieczające.

Wszystkie zdemontowane wyroby zawierające azbest powinny być szczelnie opakowane w folie z polietylenu, lub polipropylenu o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm i zamykane w sposób uniemożliwiający przypadkowe otwarcie (zgrzewem ciągłym lub taśmą klejącą). Niedopuszczalne jest stosowanie worków papierowych. Odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej większej niż 1000kg/m^3 , a więc płyty i rury azbestowo-cementowe, lub ich części powinny być szczelnie opakowane w folię. Pył azbestowy oraz odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 powinny być zestalone przy użyciu cementu lub żywic syntetycznych i po związaniu spoiwa szczelnie zapakowane w folię. Pakowanie usuniętych wyrobów zawierających azbest powinno odbywać się wyłącznie do opakowań przeznaczonych do ostatecznego składowania i wyraźnie oznakowane, w sposób określony dla azbestu. Etykiety i zamieszczone na nich napisy powinny być trwałe, nieulegające zniszczeniu, pod wpływem warunków atmosferycznych i czynników mechanicznych. Dla usuniętych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz ich transportu na składowisko odpadów niebezpiecznych, wypełnia się:

- kartę ewidencji odpadu,
- kartę przekazania odpadów.

Po zakończeniu prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych – wykonawca prac ma obowiązek dokonania prawidłowego oczyszczenia strefy prac i otoczenia z pozostałości azbestu.

Oczyszczenie powinno nastąpić przez zastosowanie urządzeń filtracyjno wentylacyjnych z wysokoskutecznym filtrem (99,99%) lub na mokro. Wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia właścicielowi lub zarządcy obiektu, będącego przedmiotem prac, oświadczenia stwierdzającego prawidłowość wykonania prac i oczyszczenia z azbestu. W przypadku, kiedy przedmiotem prac były wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 lub wyroby mocno uszkodzone i zniszczone lub prace obejmowały wyroby zawierające azbest krokidolit lub prowadzone były w pomieszczeniach zamkniętych, wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia wyników badania powietrza, przeprowadzonego przez uprawnione do tego laboratorium lub instytucje.

Procedura 5.

Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania dotyczących przygotowania i transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania począwszy od uzyskania zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, poprzez pozostałe czynności i obowiązki transportującego takie odpady – aż do ich przekazania na składowisko odpadów, przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Opis szczegółowy

Posiadacz odpadów, który prowadzi działalność w zakresie zbierania lub transportu odpadów jest obowiązany uzyskać zezwolenie na prowadzenie tej działalności. Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów wydaje starosta. Właściwym starostą do wydania zezwolenia na transport odpadów jest starosta właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania posiadacza odpadów.

Wniosek o zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów powinien zawierać:

- *wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do transportu, w przypadku, gdy określenie rodzaju jest niewystarczające do ustalenia, zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować dla środowiska, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów,*
- *oznaczenie obszaru prowadzenia działalności,*
- *wskazanie sposobu i środków transportu odpadów,*
- *przedstawienie możliwości technicznych i organizacyjnych pozwalających należycie wykonywać działalność w zakresie transportu odpadów,*
- *przewidywany okres wykonywania działalności w zakresie transportu odpadów.*

Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów jest wydawane w drodze decyzji przez właściwy organ na czas oznaczony nie dłuższy niż 10 lat.

Transportem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest może zajmować się wytwórca odpadów lub inny, uprawniony do tego podmiot prawny. W każdym przypadku konieczne jest uzyskanie od właściwego starosty zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Przekazanie partii odpadów zawierających azbest przez wytwórcę odpadów innemu posiadaczowi odpadów niebezpiecznych, np. w celu ich dalszego transportu odbywa się z zastosowaniem karty przekazania odpadu – sporządzonej przez wytwórcę odpadów. Do obowiązków posiadacza odpadów niebezpiecznych prowadzącego działalność wyłącznie w zakresie ich transportu na składowisko należy:

- *posiadanie karty przekazania odpadu z potwierdzeniem przejęcia odpadu,*
- *posiadanie dokumentu przewozowego z opisem towarów (odpadów) niebezpiecznych,*
- *posiadanie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu odpadów niebezpiecznych,*
- *posiadanie przez kierowcę zaświadczenia ADR o ukończeniu kursu dokształcającego dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne,*

- oznakowanie pojazdu odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi,
- utrzymanie czystości skrzyni ładunkowej pojazdu,
- sprawdzenie stanu opakowań i ich oznakowanie litera „a”,
- sprawdzenie umocowania sztuk przesyłki z odpadami w pojeździe.

Transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, należy prowadzić z zachowaniem przepisów dotyczących transportu towarów niebezpiecznych spełniając określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne. Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz odpady izolacyjne zawierające azbest, zgodnie z ADR zaliczone zostały do klasy 9 – różne materiały i przedmioty niebezpieczne, z czego wynikają określone wymagania przy transporcie.

Posiadacz odpadów, dokonujący ich transportu, obowiązany jest do posiadania dokumentu przewozowego materiałów niebezpiecznych, który według ADR powinien zawierać:

- numer rozpoznawczy odpadu nadawanego do przewozu i jego pełną nazwę,
- klasę, do której należy odpad nadawany do przewozu,
- liczbę sztuk przesyłki,
- całkowitą ilość przewożonych odpadów,
- nazwy i adresy nadawcy oraz odbiorcy przewożonych odpadów (składowiska).

Do przewożenia odpadów zawierających azbest mogą być używane samochody ciężarowe z nadwoziem skrzyniowym, bez przyczepy lub z jedną przyczepą. Pojazdy przewożące odpady niebezpieczne powinny być zaopatrzone w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu towarów niebezpiecznych. Świadectwo to wystawiane jest przez Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego na podstawie badania technicznego pojazdu dokonane przez okręgową stację kontroli pojazdów oraz sprawdzenia dokonane przez Transportowy Dozór Techniczny. Kierowca wyznaczony do przewozu odpadów zawierających azbest, obowiązany jest posiadać – poza prawem jazdy – zaświadczenie ADR ukończenia kursu doszkalcającego kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne, wydane przez podmiot posiadający zezwolenie marszałka województwa na prowadzenie takiej działalności. Każdy pojazd przewożący odpady zawierające azbest powinien być oznakowany dwiema odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi bez numerów rozpoznawczych. Tablice te powinny być prostokątne, o wymiarach 30x40 cm, barwy pomarańczowej odblaskowej, dookoła otoczone czarnym nieodblaskowym paskiem o szerokości nieprzekraczającej 15mm. Po wyładowaniu odpadów tablice te nie mogą być widoczne na pojeździe stojącym lub poruszającym się po drodze.

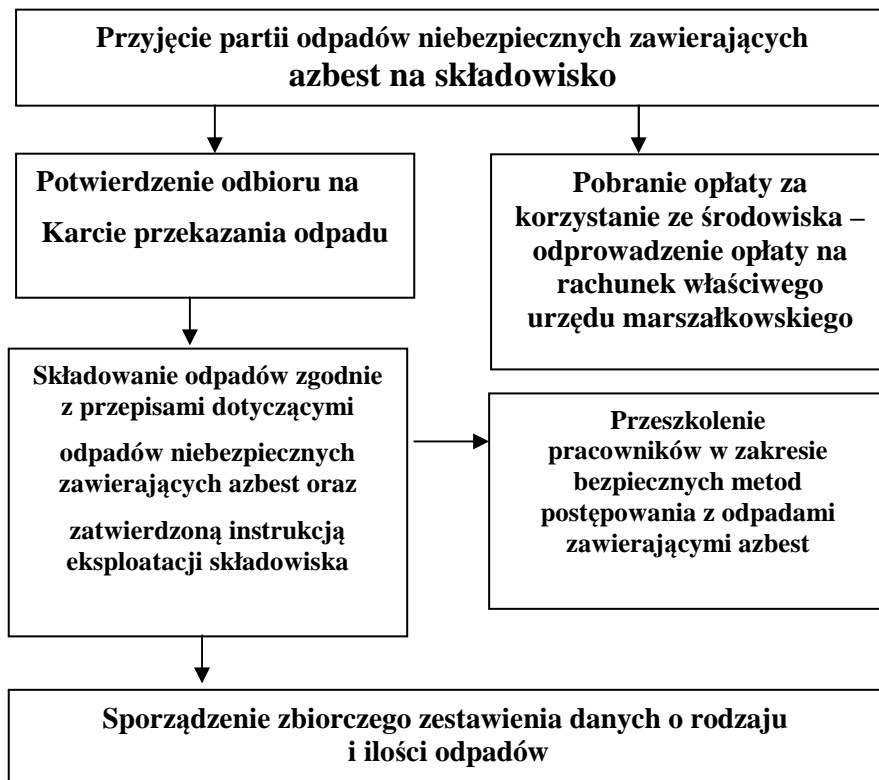
Przed każdym załadunkiem odpadów, skrzynia ładunkowa pojazdu powinna być dokładnie oczyszczona, w szczególności z ostrych i twardych przedmiotów (np. gwoździ, śrub) nie stanowiących integralnej części nadwozia pojazdu. Wskazane jest wyłożenie podłogi skrzyni ładunkowej folią, w celu zabezpieczenia przed uszkodzeniem opakowań. Załadunek i rozładunek odpadów (palet, pojemników typu „big-bag”) powinny odbywać się przy wykorzystaniu dźwigu lub podnośnika.

Transportujący odpady powinien odmówić przyjęcia przesyłki odpadów, która nie posiada oznakowania wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz w przypadku, gdy opakowanie zostało uszkodzone przy załadunku. Sztuki przesyłki z opadami zawierającymi azbest powinny być ułożone i umocowane na pojeździe tak, aby w czasie ich przewozu nie przesuwwały się oraz nie były narażone na tarcie, wstrząsy, przewracanie się i wypadnięcie

z pojazdu. W trakcie przewozu ładunek powinien być dokładnie zabezpieczony folią lub plandeką przed uszkodzeniem. Po każdym wyładunku odpadów z pojazdu, należy dokładnie sprawdzić, czy na powierzchni skrzyni ładunkowej nie znajdują się pozostałości po przewożonych odpadach. W razie stwierdzenia takiej pozostałości należy niezwłocznie ją usunąć oraz dokładnie oczyścić pojazd i jego wyposażenie z zachowaniem zasad przewidzianych dla prac przy usuwaniu azbestu. Odpady niebezpieczne zawierające azbest transportowane są na składowisko przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest. Tam następuje ich przekazanie następnemu posiadaczowi odpadów – zarządzającemu składowiskiem i potwierdzenie tego faktu na karcie przekazania odpadu.

Procedura 6.

Składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu i zasad postępowania dotyczących składowania na składowiskach odpadów lub na wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk odpadów, przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania począwszy od przyjęcia partii odpadów na składowisko, poprzez dalsze czynności, aż do sporządzenia rocznego zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości przyjętych odpadów.

Opis szczegółowy

Do obowiązków zarządzającego składowiskiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest należy:

- *przeszkolenie pracowników w zakresie bezpiecznych metod postępowania z odpadami zawierającymi azbest,*
- *potwierdzenie w karcie przekazania odpadów przyjęcia partii odpadów na składowisko,*
- *sporządzenie zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości odpadów przyjętych na składowisko,*
- *składowanie odpadów zgodnie z przepisami dotyczącymi odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz zatwierdzoną instrukcją eksploatacji składowiska,*
- *zapewnienie deponowania odpadów w sposób nie powodujący uszkodzenia opakowań odpadów,*
- *wykorzystywanie racjonalnie pojemności eksploatacyjnej składowiska.*

Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej oznaczone w katalogu odpadów kodami 17 06 01 i 17 06 05* mogą być unieszkodliwiane przez składowanie na składowiskach lub wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk, przeznaczonych do wyłącznego składowania tych odpadów.*

Składowiska lub kwatery buduje się w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem się.

Zarządzający składowiskiem powinien uzyskać pozwolenie na użytkowanie składowiska po zatwierdzeniu instrukcji eksploatacji oraz po przeprowadzeniu kontroli przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. Instrukcje eksploatacji składowiska odpadów niebezpiecznych zatwierdza, w drodze decyzji wojewoda.

Kierownik składowiska powinien posiadać świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami i m.in. obowiązany jest do prowadzenia ewidencji ilości odpadów przyjmowanych na składowisko.

Zarządzający składowiskiem pobiera od posiadacza odpadów zawierających azbest, opłatę za korzystanie ze środowiska, którą odprowadza na rachunek urzędu marszałkowskiego, właściwego ze względu na miejsce składowania odpadów.

Zarządzający składowiskiem posiadającym wydzielone kwatery powinien zapewnić selektywne składowanie odpadów zawierających azbest, w izolacji od innych odpadów, a miejsce składowania powinno być oznakowane i zaznaczone na planie sytuacyjnym składowiska. Odpady powinny być deponowane na składowiskach zlokalizowanych na terenach oddalonych od budynków mieszkalnych i izolowanych pasem zieleni.

Prace związane z deponowaniem odpadów zawierających azbest należy prowadzić w sposób zabezpieczający przed emisją pyłu azbestowego do powietrza, a podstawowym zadaniem jest niedopuszczenie do rozszczelnienia opakowań odpadów. Opakowania z odpadami należy zdejmować z pojazdu przy pomocy urządzeń dźwigowych i ostrożnie układać w kwaterze składowiska. Niedopuszczalne jest rzucanie lub wysypywanie odpadów z samochodów. Warstwa zdeponowanych odpadów powinna być zabezpieczona przed uszkodzeniem opakowań przez przykrycie folią lub warstwą gruntu o grubości około 5cm.

Opakowania z odpadami powinny być układane zgodnie z technologią składowania zatwierdzoną w instrukcji eksploatacji składowiska, uwzględniającą racjonalne wykorzystanie pojemności obiektu.

Niedopuszczalne jest kompaktowanie odpadów zawierających azbest, ani poruszanie się pojazdów mechanicznych po powierzchni składowanych odpadów.

Dla składowisk odpadów zawierających azbest o kodach 17 06 01 i 17 06 05* nie stosuje się rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów.*

Po zakończeniu składowania odpadów zawierających azbest na poziomie 2 m poniżej terenu otoczenia i wypełnieniu gruntem do poziomu terenu, zarządzający składowiskiem powinien złożyć wniosek do właściwego organu w celu uzyskania zgody na zamknięcie składowiska lub jego wydzielonej części.

Zgodę na zamknięcie składowiska odpadów niebezpiecznych wydaje w drodze decyzji wojewoda po przeprowadzeniu kontroli składowiska przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

6.2. Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, zobowiązany jest do przeprowadzenia kontroli stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny tych wyrobów - „OCENA stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia MGPIPS z dnia 2 kwietnia 2004 r., Dz. U. Nr 71, poz. 649).

Przepisy dokładnie określają, kiedy usuwanie wyrobów zawierających azbest jest konieczne i jak należy postępować z obiektami, w których użyto azbestu, a jak wtedy, kiedy należy zabezpieczyć wyroby zawierające azbest.

7. ZAGROŻENIE DLA LUDZI WYNIKAJĄCE Z OBECNOŚCI AZBESTU W ŚRODOWISKU

7.1. Deklaracja Brukselska

W dniach 22-23 września 2005 r. w Brukseli odbyła się Europejska Konferencja nt. Azbestu. W wyniku obrad przedstawiono Deklarację Brukselską (Rezolucję wstępną) dotyczącą azbestu. W preambule Deklaracji stwierdzono, że *„azbest pozostaje w Europie⁴ głównym czynnikiem rakotwórczym w środowisku pracy. Wyroby azbestowe obecne są w europejskich domach, budynkach użyteczności publicznej i w infrastrukturze, a odpady azbestowe w naszym środowisku w dalszym ciągu, w stopniu trudnym do oszacowania, są przyczyną chorób i umieralności”*.

Deklaracja Brukselska w zakresie prewencji przed narażeniem na ekspozycję azbestu zaleca między innymi:

- rygorystyczne przestrzeganie przepisów prawnych dotyczących wszystkich aspektów zdrowotnych i bezpieczeństwa pracy z azbestem,
- zmianę oznakowania wyrobów azbestowych; wszystkie powinny być opatrzone etykietą z czaszką i skrzyżowanymi puszczelami, podobnie jak inne czynniki rakotwórcze; stosowane obecnie oznaczenie „a” nie stanowi dostatecznego ostrzeżenia,
- wprowadzenie obowiązkowych audytów budynków użyteczności publicznej do roku 2007 i budynków mieszkalnych do roku 2008,
- usunięcie z regulacji prawnych Unii Europejskiej określenia „sporadyczne i na niskim poziomie” narażenie na azbest, bowiem żadne narażenie na azbest nie jest bezpieczne!

Deklaracja Brukselska stwierdza również, że „Prawa człowieka i zniesienie kary śmierci są podstawowymi wartościami Unii Europejskiej, jednak setki tysięcy Europejczyków jest pozbawionych prawa do zdrowia z powodu ekspozycji na azbest. W wielu przypadkach narażenie jest równoznaczne z wyrokiem śmierci. Konieczne są działania na rzecz ochrony podstawowego prawa do pracy i życia w bezpiecznym środowisku.”

⁴ Chociaż stosowanie azbestu zostało zakazane we wszystkich krajach Unii Europejskiej z dniem 1 stycznia 2005 r. to obywatele UE w dalszym ciągu podlegają narażeniu na ten czynnik

7.2. Źródła narażenia na działanie azbestu

Ogólnie źródła narażenia na działanie azbestu, a tym samym ryzyko zachorowania wskutek wdychania przez organizm ludzki pyłu azbestowego można podzielić na źródła związane z narażeniem niezawodowym (w tym również środowiskowym) i narażeniem zawodowym człowieka.

Narażenie niezawodowe na działanie azbestu (w tym środowiskowe) może wystąpić:

- na terenach sąsiadujących z terenami przemysłowymi (np. zakłady stosujące wyroby azbestowe - chłodnie kominowe, chłodnie wieżowe, nieczynne nieoczyszczone zakłady produkujące wyroby azbestowe, dzikie składowiska odpadów zawierających azbest, nielegalne składowanie odpadów azbestowych z zmieszanyimi odpadami komunalnymi, nieprawidłowo prowadzone składowiska odpadów azbestowych),
- u członków rodzin pracowników nieprzestrzegających przepisów i zasad bezpieczeństwa przy usuwaniu, demontażu, transporcie i składowaniu wyrobów i odpadów zawierających azbest,
- w obszarach miejskich przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu,
- w obszarach miejskich i wiejskich w wyniku uszkodzeń mechanicznych i korozji chemicznej i biologicznej ścian osłonowych i pokryć dachowych,
- w obiektach, pomieszczeniach wewnętrznych w wyniku użytkowania wyrobów azbestowych stosowanych jako izolacje ogniodopusne, akustyczne, wentylacyjne i klimatyzacyjne.

Narażenie zawodowe na działanie azbestu może wystąpić na stanowiskach:

- poboru prób do badań wyrobów azbestowych,
- demontażu wyrobów azbestowych,
- pakowania odpadów azbestowych,
- załadunku/rozładunku odpadów azbestowych,
- unieszkodliwiania odpadów azbestowych.

7.3. Skutki narażenia na działanie pyłu azbestowego

Azbest stanowi minerał o działaniu szkodliwym na organizm. Udowodniono działanie kancerogenne (rakotwórcze) na organizm ludzki. Aktualnie azbest znajduje się w wykazie substancji niebezpiecznych, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Zdrowia

z dnia 2 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz.U. Nr 201, poz. 1674) pod numerem indeksowym 650-013-00-6 jako substancja o udokumentowanym działaniu rakotwórczym kategorii 1, stanowiącym poważne zagrożenie zdrowia w następstwie narażenia na długotrwałe oddziaływanie na drogi oddechowe.

Głównie azbest może być wchłaniany przez organizm przez drogi oddechowe, a w niewielkim stopniu przez skórę.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne tzn. takie, które w postaci aerozolu dostają się z wdychanym powietrzem do płuc, do pęcherzyków płucnych. Włókna respirabilne mają grubość nie większą niż 3 µm i jednocześnie takie, których stosunek długości do średnicy jest większy od 3. Najbardziej niebezpiecznym dla organizmu jest azbest - krokidolit (azbest niebieski), natomiast można przyjąć, że wszystkie gatunki azbestu są dla ludzi kancerogenne (rakotwórcze).

W wyniku przedostania się do organizmu pyłu azbestowego przez układ oddechowy mogą nastąpić zmiany chorobowe głównie u ludzi zawodowo narażonych na pył azbestowy, w tym:

- pylica azbestowa (azbestoza),
- nowotwory złośliwe - rak płuca i opłucnej (międzybłonniak),
- zgrubienia opłucnej.

Skutkiem oddziaływania azbestu na skórę może być wystąpienie zapaleń skórnych, dermatoz, brodawek.

8. PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009-2032 – ZAŁOŻENIA OGÓLNE

8.1. Krótka charakterystyka „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu”

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „**Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032**” Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, zwany dalej „Programem”, utrzymuje cele przyjętego przez Radę Ministrów 14 maja 2002 r. *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*:

- 1) usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- 2) minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- 3) likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

„Program” określa nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

Cele te osiągnęte będą przez realizację wzajemnie uzupełniających się zadań, na trzech poziomach (centralnym, wojewódzkim i lokalnym: powiatowym i gminnym), finansowanych ze środków prywatnych i publicznych, w tym ze środków budżetowych pozostających w dyspozycji Ministra Gospodarki.

„Program” grupuje zadania przewidziane do realizacji, w pięciu blokach tematycznych:

- 1) zadania legislacyjne;
- 2) działania edukacyjno-informacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów szkoleniowych, promocja technologii unicestwiania włókien azbestowych, organizacja krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji kongresów i udział w nich;
- 3) zadania w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, z obiektów użyteczności publicznej, terenów byłych producentów wyrobów azbestowych, oczyszczania terenów nieruchomości, budowy składowisk oraz instalacji do unicestwiania włókien azbestowych;
- 4) monitoring realizacji „Programu” przy pomocy elektronicznego systemu informacji przestrzennej;

5) działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia.

Organem odpowiedzialnym za monitoring i koordynację realizacji „Programu” jest Minister Gospodarki, który powołuje:

- 1) Głównego Koordynatora jako osobę odpowiedzialną za współdziałanie poszczególnych jednostek i instytucji oraz podejmowanie inicjatyw dotyczących uaktualniania „Programu”;
- 2) Radę Programową, która – działając jako organ opiniodawczo-doradczy Ministra Gospodarki – skupia przedstawicieli wszystkich istotnych dla realizacji „Programu” organów, urzędów, instytucji i organizacji.

8.2. Zakres zadań dla gminy i powiatu wynikający z „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu...”

Na poziomie lokalnym zgodnie z „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” :

Samorząd gminny realizuje zadania poprzez (cytat z powyższego Programu);

- 1) *gromadzenie przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.pl;*
- 2) *przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami;*
- 3) *organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm;*
- 4) *organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w „Programie”;*
- 5) *inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;*
- 6) *współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;*
- 7) *współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz*

rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;

8) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację „Programu”;

9) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

Samorząd powiatowy realizuje zadania poprzez (cytat z powyższego Programu);

1) przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami;

2) współpraca z gminami oraz marszałkiem województwa w zakresie opracowywania programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie weryfikacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urzędzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;

3) organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w „Programie;”

4) inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;

5) współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;

6) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację „Programu „

7) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony Środowiska).

9. PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO NA LATA 2009-2012 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY 2013-2028

9.1. Aktualny stan gospodarki odpadami zawierającymi azbest wg WPGO

- ***Ilość wyrobów i odpadów zawierających azbest wg WPGO***

Należy szacować że na terenie województwa zachodniopomorskiego może znajdować się ok. 800 000 Mg wyrobów azbestowych.

- ***Składowiska odpadów azbestowych wg WPGO***

Obecnie przy unieszkodliwianiu tego typu odpadów stosuje się metodę D5(składowanie). Całkowita pojemność dwóch czynnych składowisk posiadających wydzielone do tego typu kwatery działów, wynosi 64 500 m³. Sianów – 30 000 m³ (składowisko w Sianowie administrowane jest przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., Koszalin), Dalsze – 34 500 m³, (25 000Mg) (składowisko odpadów Dalsze, gm. Myślibórz, Eko-Myśl).

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI.

Odpady zawierające azbest

- *- powolny proces usuwania wyrobów zawierających azbest;*
- *- brak ogólnodostępnych środków wspomagających usuwanie azbestu z gospodarstw.*

Przewidywana ilość (masa) odpadów wynikająca z usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie województwa, zgodnie z założeniami „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” (program przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14.05.2002) będzie wynosić co najmniej:

- *w latach 2003-2012 – 103 000 Mg,*
- *w latach 2013-2022 – 375 000 Mg,*
- *w latach 2023-2032 – 375 000 Mg,*

Wobec już unieszkodliwionych na koniec roku 2007 - 19500 Mg odpadów azbestowych i przyjętych założeń unieszkodliwiania corocznie 35 000 Mg odpadów zawierających azbest, należy przewidzieć w każdym z zakładów zagospodarowania odpadów wydzieloną kwaterę o pojemności, co najmniej 150 000 Mg przyjmującą do unieszkodliwienia w ciągu roku do 7 000 Mg odpadów azbestowych lub wyznaczyć jedno centralne składowisko dla odpadów z całego województwa.

9.2. Przewidywane zadania do realizacji w gospodarce odpadami zawierającymi azbest wg WPGO

Cele krótkookresowe na lata 2009-2012

1. Sukcesywnie usuwane z gospodarstw domowych i innych obiektów budowlanych, w oparciu o istniejące programy gminne i miejskie, wyrobów zawierających azbest.
2. Stwarzanie możliwości częściowego finansowania przez fundusze ochrony środowiska kosztów związanych z usuwaniem azbestu z otoczenia.

Cele długookresowe na lata 2013-2020

1. Kontynuowanie usuwania wyrobów zawierających azbest z otoczenia.
2. Budowa w rejonach gospodarowania odpadami na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne wydzielonych kwater do unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest lub wybudowanie jednego centralnego składowiska.

DZIAŁANIA W ZAKRESIE ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH

Opracowanie programów usuwania wyrobów zawierających azbest z terenów gmin i miast województwa,

Jednostka administracyjna odpowiedzialna za realizację - Marszałek Województwa, Powiaty, Gminy, Związki Gmin

Lata realizacji działań - 2009-2020

Działania przewidziane do realizacji w zakresie unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest do 2020 r.

Rodzaj i zakres działań Jednostka administracyjna odpowiedzialna za realizację

Lata realizacji działań

1.

Kontynuacja przejętych działań wojewody w zakresie akcji informacyjnej skierowanej do posiadaczy wyrobów zawierających azbest.

Marszałek Województwa, Gmina, Związek Gmin

2009-2020

2.

Bieżąca aktualizacja bazy danych dotyczącej wyrobów zawierających azbest.

Marszałek Województwa, Gminy, Przedsiębiorcy

2009-2020

3.

Opracowywanie programów oczyszczania gmin, powiatów i województwa z wyrobów zawierających azbest w ramach planów gospodarki odpadami odpowiedniego szczebla.

Marszałek Województwa, Powiat, Gmina, Związek Gmin

2009-2020

4.

Monitorowanie procesu usuwania wyrobów zawierających azbest ze środowiska.

Marszałek Województwa, Gmina, Związek Gmin

2009-2020

5.

Usuwanie i Unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.

Gmina, Związek Gmin, Przedsiębiorca

2009-2020

6.

Wskazywanie możliwości finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest.

Marszałek Województwa, Gmina, Związek Gmin, Fundusze Ochrony Środowiska

2009-2020

7.

Stworzenie możliwości unieszkodliwiania odpadów materiałów izolacyjnych oraz konstrukcyjnych zawierające azbest w Zakładach Gospodarki Odpadami.

Gmina, Związek Gmin, Przedsiębiorcy

2009-2020

10. DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY DARŁOWO

10.1. Wstęp

Diagnoza aktualnego stanu użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Darłowo analizowana została w aspekcie:

- ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy występujących w:
 - budynkach mieszkalnych i gospodarczych jednorodzinnych,
 - budynkach wielorodzinnych,
 - obiektach użyteczności publicznej,
- rozwiązań dotyczących odbioru, transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych,
- stanu wyrobów zawierających azbest z podziałem na rodzaj obiektu budowlanego,
- miejsca występowania odpadów zawierających azbest,
- rejonów szczególnego zagrożenia związanego z użytkowaniem wyrobów zawierających azbest i magazynowaniem, nielegalnym składowaniem odpadów,
- rozwiązań dotyczących odbioru, transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska Art. 162 ust. 3, wykorzystujący substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska, jest obowiązany do przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejsc ich występowania.

Szczegółowy sposób inwentaryzowania azbestu lub wyrobów zawierających azbest w miejscach ich wykorzystywania określa rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876), zmiana Dz. U. z 2008 Nr 200, poz. 1235 Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 9 października zmieniające przedmiotowe rozporządzenie.

Właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest, dokonuje inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury.

Pierwszą inwentaryzację należało przeprowadzić w terminie do 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia (wejście w życie 29.11.2003 r.).

Informacja podlega corocznie aktualizacji w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku.

Ustawa Prawo ochrony środowiska nakłada na wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, obowiązek okresowego przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439) określa terminy, formę, układ i wymagane techniki przedkładania informacji.

Powyższą informację o wyrobach azbestowych należy przedłożyć marszałkowi województwa raz na rok, do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy, począwszy od danych za rok 2003.

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, zobowiązany jest do przeprowadzenia kontroli stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny tych wyrobów - „Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia MGPIPS z dnia 2 kwietnia 2004 r., Dz. U. Nr 71, poz. 649).

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. nr 71, 2004 r., poz. 649) pierwszej oceny należało dokonać w terminie 6 miesięcy od jego wejścia w życie, czyli do 16 listopada 2004 r. Właściciel powinien jeden egzemplarz oceny zachować, łącznie z dokumentacją miejsca zawierającego azbest, obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, a drugi przekazać do właściwego organu nadzoru budowlanego w terminie 30 dni od daty sporządzenia oceny.

10.2. Określenie ilości wyrobów i odpadów zawierających azbest z podziałem na poszczególne rodzaje oraz uwzględnieniem nieruchomości na których występują

W zestawieniu poniżej na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji – spis z natury - przedstawiono diagnozę stanu występowania wyrobów i odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Darłowo.

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PLYTY FALISTE, AZBESTOWO - CEMENTOWE

Budynki. mieszkalne [m ²]	Budynki gospodarcze [m ²]	Odpady azbestowe luzem [m ²]	Razem na posesji [m ²]
38 592,0	171 478,0	3304,0	213 443,0

Budynki. mieszkalne [kg]	Budynki gospodarcze. [kg]	Odpady azbestowe luzem [kg]	Razem na posesji [kg]
557 975,0	2 276 281,0	42 258,0	2 822 115,9

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PLYTKI KARO

Budynki. mieszkalne [m ²]	Budynki gospodarcze [m ²]	Odpady azbestowe luzem [m ²]	Razem na posesji [m ²]
280,0	415,0	0,0	695,0

Budynki. mieszkalne [kg]	Budynki gospodarcze. [kg]	Odpady azbestowe luzem [kg]	Razem na posesji [kg]
2268,0	3361,5	0,0	5 629,5

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PLYTY AZBESTOWO- CEMENTOWE, PŁASKIE, ACEKOL

Budynki. mieszkalne [m ²]	Budynki gospodarcze [m ²]	Odpady azbestowe luzem [m ²]	Razem na posesji [m ²]
0,0	212,0	0,0	212,0

Budynki. mieszkalne [kg]	Budynki gospodarcze. [kg]	Odpady azbestowe luzem [kg]	Razem na posesji [kg]
0,0	2120,0	0,0	2120,0

Łączna ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest w nieruchomościach osób fizycznych na terenie Gminy Darłowo w wynosi:

OSOBY FIZYCZNE RODZAJ WYROBÓW	Budynki. mieszkalne [m ²],	Budynki gospodarcze [m ²]	Odpady azbest. luzem [m ²]	Razem na posesji [m ²]
	[kg]	[kg]	[kg]	[kg]
PLYTY FALISTE AZBESTOWO- CEMENTOWE	38 592,0	171 478,0	3 304,0	213 374,0
	557 975,0	2 276 281,0	42 258,0	2 876514,0
PLYTKI KARO	280,0	415,0	0,0	695,0
	2 268,0	3361,5	0,0	5629,5
PLYTY AZBESTOWO CEMENTOWE, PŁASKIE, ACEKOL	0,0	212,0	0,0	212,0
	0,0	2120,0	0,0	2120,0
RAZEM: m²	38 872,0	172 105,0	3 304,0	214 281,0
RAZEM: kg	560 243,0	2 281 762,5	42 258,0	2 884263,5

**ŁĄCZNIE WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST NA POSESJACH OSÓB
FIZYCZNYCH NA TERENIE GMINY DARŁOWA (pokrycia dachowe)**

211,0 tys. m²

2 842 Mg

**ILOŚĆ ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST LUZEM NA POSESJACH OSÓB
FIZYCZNYCH NA TERENIE GMINY DARŁOWA**

3,3 tys. m²

42,3 Mg

**ŁĄCZNA ILOŚĆ ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST LUZEM I DO
WYTWORZENIA NA POSESJACH OSÓB FIZYCZNYCH NA TERENIE GMINY
DARŁOWA**

214,3 tys. m²

2 884,3 Mg

Pozostałe wyroby zawierające azbest w obiektach podmiotów prawnych na terenie Gminy Darłowo na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego to;

PŁYTY cementowe – azbestowe – 1,8 Mg

10.3. Określenie stanu wyrobów zawierających azbest z podziałem na poszczególne rodzaje oraz stopień pilności ich usunięcia

Poniżej przedstawiono stan wyrobów zawierających azbest z określeniem stopnia pilności ich usuwania.

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PŁYTY AZBESTOWO- CEMENTOWE, FALISTE

Liczba posesji zinwentaryzowanych	Pilność	stopień	Bud. mieszk. [m ²]	Bud. gosp. [m ²]	Odpady azbest. luzem [m ²]	Razem dla pilności [m ²]
	Pilność	I	1196,0	24992,0	2982,0	45501,0
	Pilność	II	29598,0	109162,0	0,0	127 081,0
	Pilność	III	6459,0	37323,0	0,0	40 862,0
	Razem					213 444,0

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PŁYTKI KARO

Liczba posesji zinwentaryzowanych	Pilność	stopień	Bud. mieszk. [m ²]	Bud. gosp. [m ²]	Odpady azbest. luzem [m ²]	Razem dla pilności [m ²]
	Pilność	I	0,0	0,0	0,0	0,0
	Pilność	II	280,0	415,0	0,0	695,0
	Pilność	III	0,0	0,0	0,0	0,0
	Razem					695,0

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PŁYTY AZBESTOWO- CEMENTOWE, PŁASKIE, ACEKOL

Liczba posesji zinwentaryzowanych	Pilność	stopień	Bud. mieszk. [m ²]	Bud. gosp. [m ²]	Odpady azbest. luzem [m ²]	Razem dla pilności [m ²]
	Pilność	I	0,0	212,0	0,0	212,0
	Pilność	II	0,0	0,0	0,0	0,0
	Pilność	III	0,0	0,0	0,0	0,0
	Razem					212,0

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PŁYTY – FALISTE AZBESTOWO-CEMENTOWE

l.p.	Miejscowość, ulica	nr	[m2] bud. mieszek	[m2] bud. gosp.	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	pilność og. dla posesji (I,II,III)
1	Barzowice	1	0,0	295,0	10,0	305,0	I
2	Barzowice	2	0,0	560,0	0,0	560,0	II
3	Barzowice	3	0,0	35,0	0,0	35,0	I
4	Barzowice	4	0,0	242,0	0,0	242,0	I
5	Barzowice	5	247,0	0,0	0,0	247,0	III
6	Barzowice	7	0,0	330,0	0,0	330,0	I
7	Barzowice	10	0,0	14,0	0,0	14,0	II
8	Barzowice	11	0,0	235,0	0,0	235,0	II
9	Barzowice	14	0,0	115,0	17,0	132,0	I
10	Barzowice	16	0,0	67,0	0,0	67,0	II
11	Barzowice	19	0,0	183,0	0,0	183,0	II
12	Barzowice	20	0,0	90,0	0,0	90,0	II
13	Barzowice	21	290,0	253,0	0,0	543,0	II
14	Barzowice	25	0,0	39,0	0,0	39,0	I
15	Barzowice	27	50,0	338,0	0,0	388,0	II
16	Barzowice	28	0,0	98,0	0,0	98,0	III
17	Barzowice	30	0,0	17,0	35,0	52,0	I
18	Barzowice	31	0,0	45,0	0,0	45,0	I
19	Barzowice	34	0,0	25,0	0,0	25,0	II
20	Barzowice	35	0,0	63,0	0,0	63,0	II
21	Barzowice	37	0,0	126,5	0,0	126,5	III
22	Barzowice	38	0,0	410,0	0,0	410,0	II
23	Barzowice	39	366,0	14,0	0,0	380,0	II
24	Barzowice	40	0,0	408,0	0,0	408,0	I
25	Barzowice	41	112,5	50,0	0,0	162,5	II
26	Barzowice	45	0,0	135,0	0,0	135,0	III
27	Barzowice	46	0,0	135,0	0,0	135,0	I
28	Barzowice	48	0,0	174,0	0,0	174,0	I
29	Barzowice	49	0,0	230,0	0,0	230,0	I
30	Barzowice		0,0	59,0	0,0	59,0	II
31	Bobolin	1b	202,0	0,0	0,0	202,0	III
32	Bobolin	3	0,0	337,5	0,0	337,5	III
33	Bobolin	7	0,0	205,0	0,0	205,0	II
34	Bobolin	8	0,0	45,0	0,0	45,0	II
35	Bobolin	9	0,0	140,0	0,0	140,0	III
36	Bobolin	12	0,0	112,5	0,0	112,5	III
37	Bobolin	13	0,0	746,0	0,0	746,0	I
38	Bobolin	15	0,0	87,0	0,0	87,0	II
39	Boryszewo	2	126,5	269,0	0,0	395,5	II
40	Boryszewo	3	0,0	54,0	0,0	54,0	II
41	Boryszewo	4	0,0	255,0	0,0	255,0	II
42	Boryszewo	5	0,0	295,0	0,0	295,0	III

43	Boryszewo		9	0,0	562,0	0,0	562,0	III
44	Boryszewo		10	8,5	42,0	84,0	134,5	I
45	Boryszewo		11	0,0	98,0	0,0	98,0	II
46	Boryszewo		12	0,0	39,0	0,0	39,0	II
47	Boryszewo		14	0,0	647,0	0,0	647,0	II
48	Boryszewo		15	0,0	332,0	0,0	332,0	II
49	Boryszewo		17	0,0	220,0	0,0	220,0	I
50	Boryszewo		19	0,0	169,0	0,0	169,0	III
51	Boryszewo		21	0,0	368,0	0,0	368,0	III
52	Boryszewo		22	0,0	287,0	0,0	287,0	III
53	Boryszewo		22	266,0	17,0	0,0	283,0	II
54	Boryszewo		25	211,0	230,0	0,0	441,0	II
55	Boryszewo		26	0,0	107,0	0,0	107,0	III
56	Boryszewo		27	0,0	84,0	0,0	84,0	III
57	Boryszewo		30	200,0	120,0	0,0	320,0	II
58	Boryszewo		32	0,0	122,0	0,0	122,0	II
59	Boryszewo		33	0,0	59,0	0,0	59,0	I
60	Boryszewo		34	0,0	77,0	0,0	77,0	II
61	Boryszewo		35	205,0	68,0	5,6	278,6	I
62	Boryszewo		36	205,0	492,0	0,0	697,0	I
63	Boryszewo		37	236,0	0,0	0,0	236,0	II
64	Boryszewo		38	0,0	143,0	0,0	143,0	I
65	Boryszewo		39	232,0	416,0	0,0	648,0	II
66	Boryszewo		40	0,0	56,0	0,0	56,0	II
67	Borzyszkowo		1	0,0	450,0	0,0	450,0	III
68	Borzyszkowo		11	0,0	70,0	0,0	70,0	II
69	Borzyszkowo		15	0,0	70,0	0,0	70,0	III
70	Bukowo Morskie		1	0,0	84,0	0,0	84,0	II
71	Bukowo Morskie	1a		394,0	0,0	0,0	394,0	II
72	Bukowo Morskie	1b		394,0	17,0	0,0	411,0	II
73	Bukowo Morskie		5	0,0	42,0	0,0	42,0	I
74	Bukowo Morskie		12	0,0	14,0	0,0	14,0	II
75	Bukowo Morskie		13	352,0	0,0	0,0	352,0	II
76	Bukowo Morskie		15	14,0	0,0	0,0	14,0	II
77	Bukowo Morskie		16	0,0	90,0	0,0	90,0	II
78	Bukowo Morskie		17	0,0	56,0	0,0	56,0	II
79	Bukowo Morskie		21	0,0	34,0	0,0	34,0	III
80	Bukowo Morskie		22	0,0	360,0	0,0	360,0	II
81	Bukowo Morskie		22	0,0	328,0	0,0	328,0	II
82	Bukowo Morskie		23	0,0	20,0	0,0	20,0	II
83	Bukowo Morskie		24	0,0	14,0	16,0	30,0	I
84	Bukowo Morskie		25	0,0	22,5	0,0	22,5	II
85	Bukowo Morskie		26	0,0	110,0	24,0	134,0	I
86	Bukowo Morskie		32	0,0	14,0	0,0	14,0	II
87	Bukowo Morskie		33	0,0	28,0	0,0	28,0	III
88	Bukowo Morskie		34	0,0	102,0	0,0	102,0	III
89	Bukowo Morskie		52	338,0	0,0	0,0	338,0	II
90	Bukowo Morskie		53	0,0	24,0	0,0	24,0	II
91	Cisowo		3	0,0	40,0	0,0	40,0	II
92	Cisowo		4	0,0	152,0	0,0	152,0	II
93	Cisowo		5	0,0	42,0	0,0	42,0	II

94	Cisowo	6	225,0	118,0	0,0	343,0	III
95	Cisowo	7	0,0	42,0	0,0	42,0	II
96	Cisowo	8	0,0	738,0	0,0	738,0	II
97	Cisowo	10	0,0	138,0	0,0	138,0	II
98	Cisowo	11	225,0	45,0	0,0	270,0	II
99	Cisowo	12	0,0	430,0	0,0	430,0	I
100	Cisowo	12	0,0	287,0	0,0	287,0	II
101	Cisowo	13	126,0	118,0	0,0	244,0	II
102	Cisowo	14	0,0	806,0	0,0	806,0	II
103	Cisowo	16	0,0	169,0	0,0	169,0	I
104	Cisowo	17	0,0	609,0	0,0	609,0	II
105	Cisowo	18	0,0	419,0	0,0	419,0	I
106	Cisowo	19	0,0	156,0	0,0	156,0	I
107	Cisowo	20	0,0	219,0	0,0	219,0	II
108	Cisowo	22	0,0	256,0	0,0	256,0	II
109	Cisowo	23	0,0	140,0	0,0	140,0	III
110	Cisowo	25	0,0	437,0	0,0	437,0	II
111	Cisowo	26	0,0	144,0	0,0	144,0	II
112	Cisowo	27	256,0	83,0	0,0	339,0	II
113	Cisowo	28	0,0	183,0	0,0	183,0	III
114	Cisowo	29	0,0	472,0	0,0	472,0	I
115	Cisowo	31	0,0	65,0	0,0	135,0	III
116	Cisowo	32	0,0	76,0	0,0	76,0	III
117	Cisowo	32a	0,0	380,0	0,0	380,0	III
118	Cisowo	33	0,0	278,0	0,0	278,0	III
119	Cisowo	34	0,0	418,0	0,0	418,0	III
120	Cisowo	35	0,0	372,0	0,0	372,0	III
121	Cisowo	36	0,0	34,0	0,0	34,0	II
122	Cisowo	38	0,0	17,0	0,0	17,0	II
123	Cisowo	40	0,0	450,0	0,0	450,0	III
124	Cisowo	42	0,0	84,0	0,0	84,0	III
125	Cisowo	44	202,5	273,0	0,0	475,5	II
126	Cisowo	45	0,0	76,0	0,0	76,0	III
127	Cisowo	46	42,0	34,0	0,0	76,0	III
128	Cisowo	47	0,0	25,0	0,0	25,0	II
129	Cisowo	50	0,0	365,0	0,0	365,0	II
130	Cisowo	51	0,0	338,0	0,0	338,0	II
131	Cisowo	52	0,0	338,0	0,0	338,0	II
132	Cisowo	53	0,0	338,0	0,0	338,0	II
133	Cisowo	54	0,0	422,0	0,0	422,0	II
134	Cisowo	54	0,0	152,0	0,0	152,0	I
135	Dąbki	ul Wczasowa 24	0,0	180,0	0,0	180,0	I
136	Dąbki	ul Osiedlowa 9	0,0	34,0	0,0	34,0	II
137	Dąbki	ul Polna 17	0,0	225,0	0,0	225,0	II
138	Dąbki	ul Polna 14	0,0	389,0	0,0	389,0	I
139	Dąbki	ul Darłowska 39	197,0	50,0	0,0	247,0	II
140	Dobiesław	1	0,0	292,0	0,0	292,0	II
141	Dobiesław	3	0,0	158,0	0,0	158,0	II
142	Dobiesław	4	0,0	281,0	0,0	281,0	II
143	Dobiesław	5	0,0	211,0	0,0	211,0	II
144	Dobiesław	7	258,0	358,0	0,0	616,0	II

145	Dobiesław	8	0,0	197,0	0,0	197,0	II
146	Dobiesław	11	0,0	100,0	0,0	100,0	I
147	Dobiesław	12	0,0	112,0	5,0	117,0	I
148	Dobiesław	13	0,0	284,0	0,0	284,0	II
149	Dobiesław	14	0,0	3,0	0,0	3,0	I
150	Dobiesław	15	8,5	512,0	0,0	520,5	II
151	Dobiesław	16	0,0	96,0	0,0	96,0	II
152	Dobiesław	17	0,0	1195,0	7,0	1202,0	I
153	Dobiesław	19	0,0	210,0	0,0	210,0	I
154	Dobiesław	20	0,0	18,0	0,0	18,0	I
155	Dobiesław	22	0,0	0,0	0,0	0,0	II
156	Dobiesław	23	17,0	0,0	0,0	17,0	II
157	Dobiesław	23a	0,0	110,0	50,0	160,0	I
158	Dobiesław	24	306,0	605,0	0,0	911,0	II
159	Dobiesław	25	0,0	0,0	2,0	2,0	I
160	Dobiesław	26	0,0	450,0	0,0	450,0	I
161	Dobiesław	28	0,0	0,0	8,0	8,0	I
162	Dobiesław	30	0,0	379,0	0,0	379,0	II
163	Dobiesław	31	0,0	253,0	0,0	253,0	II
164	Dobiesław	33	0,0	121,0	0,0	121,0	II
165	Dobiesław	34	0,0	274,5	0,0	274,5	II
166	Dobiesław	35	0,0	461,5	0,0	461,5	II
167	Dobiesław	38	0,0	875,0	0,0	875,0	II
168	Dobiesław	39	0,0	486,0	0,0	486,0	I
169	Dobiesław	40	0,0	63,0	0,0	63,0	II
170	Dobiesław	40	0,0	107,0	0,0	107,0	III
171	Dobiesław	41	0,0	574,0	0,0	574,0	II
172	Dobiesław	46	0,0	351,5	0,0	351,5	I
173	Dobiesław	49	0,0	39,0	0,0	39,0	II
174	Dobiesław	50	0,0	243,0	0,0	243,0	II
175	Dobiesław	51	0,0	281,0	0,0	281,0	II
176	Dobiesław	51a	0,0	63,0	0,0	63,0	II
177	Dobiesław	53	0,0	388,0	0,0	388,0	I
178	Dobiesław	55	143,0	0,0	0,0	143,0	II
179	Dobiesław	56	0,0	1898,0	0,0	1898,0	II
180	Dobiesław	58	112,5	28,0	0,0	140,5	II
181	Dobiesław	62	0,0	42,0	0,0	42,0	II
182	Dobiesław	66	0,0	40,0	0,0	40,0	II
183	Dobiesław	67	0,0	763,0	0,0	763,0	II
184	Dobiesław	68	0,0	518,0	0,0	518,0	III
185	Dobiesław	69	0,0	130,0	0,0	130,0	II
186	Dobiesław	70	0,0	133,0	0,0	133,0	II
187	Dobiesław	71	0,0	450,0	0,0	450,0	I
188	Dobiesław	73	0,0	77,0	0,0	77,0	II
189	Dobiesław	74	0,0	1000,0	0,0	1000,0	II
190	Dobiesław	77	0,0	34,0	0,0	34,0	III
191	Dobiesław	77	0,0	145,0	84,0	229,0	I
192	Dobiesław	79	0,0	148,0	0,0	148,0	II
193	Dobiesław	81	0,0	147,0	0,0	147,0	III
194	Dobiesław	85	160,0	0,0	0,0	160,0	II
195	Dobiesław	86	0,0	135,0	0,0	135,0	II

196	Dobiesław		89	416,0	394,0	211,0	1021,0	I
197	Dobiesław		90	0,0	96,0	28,0	124,0	I
198	Domasławice		1	0,0	17,0	0,0	17,0	II
199	Domasławice		2	0,0	281,0	0,0	281,0	III
200	Domasławice		3	0,0	259,0	0,0	259,0	II
201	Domasławice	5a		0,0	90,0	0,0	90,0	II
202	Domasławice		7	13,0	13,0	0,0	26,0	II
203	Domasławice	7b		165,0	0,0	0,0	165,0	II
204	Domasławice		11	0,0	536,0	58,0	594,0	I
205	Domasławice		12	6,0	472,0	18,0	496,0	I
206	Domasławice		13	0,0	98,5	0,0	98,5	II
207	Domasławice		16	0,0	149,0	0,0	149,0	II
208	Domasławice		17	0,0	304,0	0,0	304,0	III
209	Domasławice		19	0,0	657,0	0,0	657,0	II
210	Domasławice		21	0,0	284,0	0,0	284,0	II
211	Domasławice		23	0,0	357,0	60,0	417,0	I
212	Domasławice		24	0,0	169,0	0,0	169,0	III
213	Domasławice		27	0,0	11,3	0,0	11,3	II
214	Domasławice		28	0,0	274,0	0,0	274,0	II
215	Domasławice		33	28,0	0,0	0,0	28,0	II
216	Domasławice		34	114,0	0,0	0,0	114,0	II
217	Domasławice		36	0,0	304,0	0,0	304,0	III
218	Domasławice		38	0,0	50,0	0,0	50,0	II
219	Domasławice		39	0,0	157,5	0,0	157,5	II
220	Domasławice		40	253,0	0,0	0,0	253,0	II
221	Domasławice		41	0,0	25,0	0,0	25,0	II
222	Domasławice		42	0,0	405,0	0,0	405,0	II
223	Domasławice		45	0,0	56,0	0,0	56,0	III
224	Domasławice		47	0,0	423,0	0,0	423,0	II
225	Domasławice		48	0,0	202,5	0,0	202,5	III
226	Domasławice		50	239,0	378,0	0,0	617,0	II
227	Domasławice		50	90,0	0,0	0,0	90,0	II
228	Domasławice		52	239,0	380,0	0,0	619,0	II
229	Domasławice		54	295,0	0,0	0,0	295,0	II
230	Domasławice		55	0,0	87,0	0,0	87,0	II
231	Domasławice		56	177,0	28,0	0,0	205,0	II
232	Domasławice		61	0,0	40,0	0,0	40,0	II
233	Domasławice		63	0,0	288,0	0,0	288,0	III
234	Domasławice		64	264,0	22,5	0,0	286,5	II
235	Domasławice		68	0,0	124,0	0,0	124,0	II
236	Domasławice		70	0,0	315,0	0,0	315,0	II
237	Domasławice		71	0,0	478,0	0,0	478,0	II
238	Domasławice		72	0,0	101,0	0,0	101,0	III
239	Domasławice		77	101,0	17,0	12,0	130,0	I
240	Domasławice	77a		64,0	0,0	0,0	64,0	III
241	Drozdowo		1	169,0	0,0	0,0	169,0	II
242	Drozdowo		2	0,0	54,0	0,0	54,0	II
243	Drozdowo		3	264,0	34,0	0,0	298,0	II
244	Drozdowo		4	0,0	14,0	0,0	14,0	I
245	Drozdowo		5	0,0	28,0	0,0	28,0	II
246	Drozdowo		6	0,0	77,0	0,0	77,0	II

247	Drozdowo		7	0,0	20,0	0,0	20,0	I
248	Drozdowo		8	0,0	11,0	0,0	11,0	I
249	Drozdowo		9	0,0	40,0	16,0	56,0	I
250	Drozdowo		10	0,0	126,5	0,0	126,5	II
251	Drozdowo		11	0,0	52,0	0,0	52,0	II
252	Drozdowo		12	253,0	121,0	0,0	374,0	II
253	Drozdowo		13	0,0	67,0	0,0	67,0	I
254	Gleźnowo		1	23,0	0,0	0,0	23,0	II
255	Gleźnowo		2	0,0	5,6	0,0	5,6	I
256	Gleźnowo		4	0,0	42,0	0,0	42,0	III
257	Gleźnowo		5	0,0	281,0	0,0	281,0	II
258	Gleźnowo		6	202,0	0,0	0,0	202,0	II
259	Gleźnowo		7	101,0	84,0	0,0	185,0	I
260	Gleźnowo		8	70,0	281,0	16,0	367,0	I
261	Gleźnowo		9	0,0	21,0	23,0	44,0	I
262	Gleźnowo	10a		0,0	31,0	0,0	31,0	II
263	Gleźnowo		11	0,0	34,0	0,0	34,0	II
264	Gleźnowo		12	0,0	622,0	0,0	622,0	II
265	Gleźnowo		13	0,0	115,0	0,0	115,0	III
266	Gleźnowo		14	0,0	70,0	0,0	70,0	II
267	Gleźnowo		18	56,0	0,0	0,0	56,0	I
268	Gleźnowo		20	202,0	0,0	0,0	202,0	III
269	Gleźnowo		21	202,0	0,0	0,0	202,0	III
270	Gleźnowo		22	126,5	160,0	0,0	286,5	II
271	Gleźnowo		23	0,0	67,5	0,0	67,5	III
272	Gleźnowo		25	0,0	34,0	0,0	34,0	II
273	Gleźnowo		27	281,0	202,0	0,0	483,0	II
274	Gleźnowo		28	0,0	98,5	0,0	98,5	III
275	Gleźnowo		29	0,0	160,0	0,0	160,0	II
276	Gleźnowo		30	0,0	210,0	0,0	210,0	II
277	Gleźnowo		33	0,0	247,5	0,0	247,5	III
278	Gleźnowo		34	0,0	103,0	0,0	103,0	III
279	Gleźnowo		34	0,0	334,0	0,0	334,0	II
280	Gleźnowo		36	0,0	228,0	0,0	228,0	III
281	Gleźnowo		39	0,0	503,0	100,0	603,0	I
282	Gleźnowo		41	0,0	180,0	0,0	180,0	II
283	Gleźnowo		43	50,0	198,0	0,0	248,0	II
284	Gleźnowo		43	0,0	253,0	0,0	253,0	III
285	Gleźnowo		44	0,0	135,0	0,0	135,0	II
286	Gleźnowo		47	70,0	0,0	0,0	70,0	II
287	Gleźnowo		48	8,5	236,0	1,5	246,0	I
288	Gleźnowo		50	0,0	225,0	0,0	225,0	III
289	Gleźnowo		52	0,0	32,0	6,0	38,0	I
290	Gleźnowko		1	0,0	3,0	0,0	3,0	I
291	Gleźnowko		2	17,0	0,0	0,0	17,0	II
292	Gleźnowko		4	253,0	281,0	0,0	534,0	I
293	Gleźnowko		6	34,0	22,5	0,0	56,5	II
294	Gleźnowko	7a		0,0	17,0	0,0	17,0	II
295	Gleźnowko		9	0,0	197,0	0,0	197,0	III
296	Gleźnowko		11	140,5	323,0	0,0	463,5	II
297	Gleźnowko		13	0,0	104,0	0,0	104,0	II

298	Gleżnówko		14	0,0	140,0	0,0	140,0	III
299	Gleżnówko		15	45,0	0,0	0,0	45,0	II
300	Gleżnówko		16	0,0	236,0	0,0	236,0	III
301	Gleżnówko		17	261,5	76,0	0,0	337,5	I
302	Gleżnówko		18	0,0	191,0	0,0	191,0	II
303	Gleżnówko		20	37,0	222,0	8,5	267,5	I
304	Gleżnówko		21	0,0	105,0	218,0	323,0	I
305	Gorzebądz		1	0,0	190,0	0,0	190,0	III
306	Gorzycza	11 ?		0,0	140,0	0,0	140,0	II
307	Gorzycza		26	0,0	10,0	0,0	10,0	II
308	Gorzycza		27	0,0	30,0	0,0	30,0	I
309	Jeżyce		1	0,0	11,2	0,0	11,2	II
310	Jeżyce		2	183,0	0,0	0,0	183,0	II
311	Jeżyce		7	0,0	34,0	0,0	34,0	II
312	Jeżyce		8	0,0	186,0	0,0	186,0	II
313	Jeżyce		9	84,0	29,5	0,0	113,5	II
314	Jeżyce	12a		0,0	180,0	0,0	180,0	III
315	Jeżyce		15	0,0	443,0	8,5	451,5	I
316	Jeżyce		16	0,0	348,0	0,0	348,0	I
317	Jeżyce		16	0,0	0,0	0,0	0,0	II
318	Jeżyce		18	0,0	183,0	0,0	183,0	III
319	Jeżyce		19	0,0	155,0	0,0	155,0	II
320	Jeżyce		20	0,0	35,0	0,0	35,0	II
321	Jeżyce		22	0,0	135,0	0,0	135,0	III
322	Jeżyce		24	0,0	287,0	0,0	287,0	II
323	Jeżyce		25	67,5	0,0	0,0	67,5	II
324	Jeżyce		26	0,0	126,5	0,0	126,5	III
325	Jeżyce		28	0,0	416,0	0,0	416,0	II
326	Jeżyce		29	0,0	84,0	0,0	84,0	II
327	Jeżyce		30	0,0	385,0	0,0	385,0	II
328	Jeżyce		31	0,0	145,0	0,0	145,0	II
329	Jeżyce		35	0,0	67,5	0,0	67,5	II
330	Jeżyce		36	169,0	0,0	17,0	186,0	I
331	Jeżyce		36	380,0	0,0	0,0	380,0	II
332	Jeżyce		37	0,0	337,0	0,0	337,0	III
333	Jeżyce		37	0,0	450,0	0,0	450,0	III
334	Jeżyce		38	0,0	34,0	0,0	34,0	II
335	Jeżyce		39	0,0	70,0	0,0	70,0	III
336	Jeżyce		40	0,0	59,0	0,0	59,0	II
337	Jeżyce		41	112,0	160,0	0,0	272,0	II
338	Jeżyce		42	0,0	81,5	0,0	81,5	II
339	Jeżyce		44	0,0	857,0	0,0	857,0	II
340	Jeżyce		45	0,0	270,0	0,0	270,0	II
341	Jeżyce		46	0,0	67,0	0,0	67,0	I
342	Jeżyce		49	202,0	84,0	0,0	286,0	II
343	Jeżyce		51	0,0	22,5	0,0	22,5	II
344	Jeżyce		52	0,0	50,0	0,0	50,0	II
345	Jeżyce		54	7,0	0,0	0,0	7,0	II
346	Jeżyce		57	12,0	0,0	0,0	12,0	II
347	Jeżyce		58	0,0	79,0	0,0	79,0	II
348	Jeżyce		59	0,0	34,0	0,0	34,0	II

349	Jeżyce		60	98,5	0,0	0,0	98,5	II
350	Jeżyce		61	0,0	130,0	0,0	130,0	II
351	Jeżyce		64	126,5	50,0	0,0	176,5	II
352	Jeżyce		65	675,0	52,0	0,0	727,0	II
353	Jeżyce		66	0,0	117,0	0,0	117,0	I
354	Jeżyce		70	0,0	35,0	0,0	35,0	II
355	Jeżyce		71	310,0	40,0	0,0	350,0	II
356	Jeżyce		72	219,0	0,0	0,0	219,0	II
357	Jeżyce		76	0,0	159,0	0,0	159,0	I
358	Jeżyczki		1	0,0	956,0	0,0	956,0	II
359	Jeżyczki		2	0,0	301,0	0,0	301,0	II
360	Jeżyczki		3	338,0	661,0	0,0	999,0	II
361	Jeżyczki		4	0,0	460,0	0,0	460,0	II
362	Jeżyczki		5	0,0	897,0	0,0	897,0	III
363	Jeżyczki		7	0,0	54,0	0,0	54,0	I
364	Jeżyczki		9	0,0	102,0	0,0	102,0	II
365	Jeżyczki		11	0,0	534,0	0,0	534,0	II
366	Jeżyczki		13	14,0	270,0	0,0	284,0	III
367	Jeżyczki		15	0,0	562,0	0,0	562,0	III
368	Jeżyczki		17	270,0	1043,0	42,0	1355,0	I
369	Jeżyczki		21	0,0	264,0	0,0	264,0	II
370	Jeżyczki		25	220,0	258,0	0,0	478,0	II
371	Jeżyczki		28	0,0	59,0	0,0	59,0	II
372	Jeżyczki		31	0,0	42,0	0,0	42,0	II
373	Jeżyczki		32	0,0	45,0	0,0	45,0	II
374	Jeżyczki		33	0,0	239,0	0,0	239,0	II
375	Jeżyczki		34	240,0	126,0	13,0	379,0	I
376	Jeżyczki		35	236,0	0,0	0,0	236,0	II
377	Jeżyczki		36	0,0	400,0	281,0	681,0	I
378	Jeżyczki		37	281,0	214,0	0,0	495,0	III
379	Jeżyczki		38	0,0	100,0	0,0	100,0	II
380	Jeżyczki		41	0,0	427,0	0,0	427,0	II
381	Jeżyczki		43	0,0	394,0	0,0	394,0	III
382	Jeżyczki		44	0,0	50,5	0,0	50,5	II
383	Jeżyczki		45	0,0	67,5	7,0	74,5	I
384	Jeżyczki	48a		202,0	608,0	0,0	810,0	II
385	Jeżyczki		49	506,0	0,0	0,0	506,0	II
386	Jeżyczki		54	338,0	253,0	0,0	591,0	II
387	Jeżyczki	?		0,0	351,5	0,0	351,5	II
388	Jeżyczki		56	195,0	0,0	0,0	195,0	II
389	Jeżyczki		57	0,0	49,0	0,0	49,0	II
390	Jeżyczki		58	0,0	22,5	0,0	22,5	II
391	Jeżyczki		59	0,0	0,0	0,0	0,0	II
392	Jeżyczki		65	0,0	25,0	0,0	25,0	II
393	Jeżyczki		68	98,0	17,0	0,0	115,0	II
394	Jeżyczki		69	0,0	112,0	0,0	112,0	III
395	Jeżyczki		70	211,0	0,0	0,0	211,0	II
396	Jeżyczki		71	200,0	0,0	0,0	200,0	I
397	Kępka		1	0,0	262,0	0,0	262,0	II
398	Kopań		1	0,0	67,5	0,0	67,5	III
399	Kopań		2	0,0	70,0	0,0	70,0	II

400	Kopań	3	0,0	12,0	520,0	532,0	I
401	Kopań	4	0,0	382,0	0,0	382,0	II
402	Kopań	6	0,0	28,0	0,0	28,0	II
403	Kopań	8	0,0	98,5	0,0	98,5	III
404	Kopań	13	169,0	0,0	0,0	169,0	III
405	Kopań	14	0,0	0,0	8,5	8,5	I
406	Kopań	15	0,0	860,0	0,0	860,0	I
407	Kopań	16	0,0	211,0	0,0	211,0	II
408	Kopań	17	315,0	0,0	0,0	315,0	II
409	Kopań	18	0,0	153,0	0,0	153,0	II
410	Kopań	21	0,0	80,0	0,0	80,0	I
411	Kopań	22	0,0	276,0	0,0	276,0	II
412	Kopań	24	0,0	214,0	0,0	214,0	II
413	Kopań	25	0,0	170,0	0,0	170,0	I
414	Kopań	26	0,0	394,0	0,0	394,0	II
415	Kopań	27	0,0	900,0	0,0	900,0	III
416	Kopań	28	0,0	890,0	0,0	890,0	II
417	Kopnica	1	0,0	56,0	0,0	56,0	I
418	Kopnica	2	0,0	675,0	0,0	675,0	II
419	Kopnica	4	0,0	914,0	0,0	914,0	II
420	Kopnica	5	220,0	0,0	0,0	220,0	II
421	Kopnica	6	0,0	292,0	0,0	292,0	II
422	Kopnica	8	0,0	422,0	0,0	422,0	III
423	Kopnica	9	256,0	0,0	0,0	256,0	II
424	Kopnica	11	0,0	59,0	0,0	59,0	II
425	Kopnica	12	59,0	0,0	0,0	59,0	II
426	Kopnica	13	0,0	34,0	0,0	34,0	II
427	Kopnica	14	0,0	15,5	0,0	15,5	II
428	Kopnica	15	0,0	244,0	0,0	244,0	II
429	Kopnica	20	0,0	394,0	0,0	394,0	I
430	Kopnica	21	4,2	37,0	54,0	95,2	I
431	Kopnica	22	0,0	0,0	70,0	70,0	I
432	Kowalewice	7	0,0	45,0	0,0	45,0	II
433	Kowalewice	8	0,0	28,0	0,0	28,0	II
434	Kowalewice	9	0,0	35,0	0,0	35,0	III
435	Kowalewice	12	0,0	394,0	0,0	394,0	II
436	Kowalewice	15	253,0	2000,0	0,0	2253,0	II
437	Kowalewice	17	0,0	67,5	0,0	67,5	II
438	Kowalewice	20	0,0	110,0	0,0	110,0	II
439	Kowalewice	21	0,0	605,0	0,0	605,0	III
440	Kowalewice	25	282,0	0,0	0,0	282,0	II
441	Kowalewice	29	0,0	3,0	0,0	3,0	I
442	Kowalewice	30	0,0	216,5	0,0	216,5	III
443	Kowalewice	32	281,0	17,0	0,0	298,0	II
444	Kowalewice	34	0,0	326,0	0,0	326,0	II
445	Kowalewiczki	4	0,0	348,0	0,0	348,0	II
446	Kowalewiczki	5	0,0	253,0	0,0	253,0	I
447	Kowalewiczki	6	0,0	128,0	0,0	128,0	II
448	Kowalewiczki	7	0,0	88,0	0,0	88,0	I
449	Kowalewiczki	8	90,0	0,0	0,0	90,0	II
450	Kowalewiczki	11	309,0	0,0	0,0	309,0	II

451	Kowalewiczki	12	0,0	122,0	0,0	122,0	I
452	Kowalewiczki	17	0,0	122,0	0,0	122,0	II
453	Kowalewiczki	19	0,0	98,0	0,0	98,0	I
454	Kowalewiczki	20	0,0	42,0	0,0	42,0	I
455	Kowalewiczki	22	11,0	56,0	0,0	67,0	I
456	Kowalewiczki	25	335,0	66,0	0,0	401,0	II
457	Kowalewiczki	27	0,0	225,0	0,0	225,0	II
458	Kowalewiczki	30	110,0	0,0	0,0	110,0	II
459	Kowalewiczki	32	0,0	402,0	0,0	402,0	II
460	Kowalewiczki	33	216,0	402,0	0,0	618,0	II
461	Kowalewiczki	35	0,0	50,0	0,0	50,0	II
462	Krupy	1	18,0	0,0	0,0	18,0	II
463	Krupy	3	7,0	0,0	0,0	7,0	II
464	Krupy	5	0,0	390,0	0,0	390,0	II
465	Krupy	6	0,0	110,0	0,0	110,0	II
466	Krupy	7	186,0	84,0	0,0	270,0	II
467	Krupy	9	0,0	76,0	0,0	76,0	III
468	Krupy		0,0	14,0	0,0	14,0	II
469	Krupy	14	0,0	21,0	112,0	133,0	I
470	Krupy	15	0,0	14,0	0,0	14,0	II
471	Krupy	18	0,0	76,0	0,0	76,0	II
472	Krupy	19	0,0	56,0	0,0	56,0	I
473	Krupy	22	310,0	208,0	0,0	518,0	II
474	Krupy	23	0,0	22,5	0,0	22,5	II
475	Krupy	24	236,0	35,0	0,0	271,0	III
476	Krupy	25	186,0	528,0	5,6	719,6	I
477	Krupy	26	193,0	42,0	0,0	235,0	II
478	Krupy	27	253,0	0,0	0,0	253,0	II
479	Krupy	32	28,0	152,0	0,0	180,0	II
480	Krupy	33	25,0	0,0	8,5	33,5	I
481	Krupy	35	22,5	110,0	0,0	132,5	II
482	Krupy	36	190,0	219,0	0,0	409,0	II
483	Krupy	37	0,0	135,0	0,0	135,0	III
484	Krupy	38	0,0	62,0	0,0	62,0	II
485	Krupy	39	0,0	720,0	0,0	720,0	II
486	Krupy	40	0,0	11,0	0,0	11,0	II
487	Krupy	45	0,0	186,0	0,0	186,0	III
488	Krupy	46	247,0	31,0	0,0	278,0	II
489	Krupy	48	382,0	250,0	0,0	632,0	II
490	Krupy	49	0,0	28,0	0,0	28,0	II
491	Krupy	52	0,0	40,0	0,0	40,0	II
492	Krupy	52a	0,0	157,0	0,0	157,0	III
493	Krupy	54	0,0	76,0	0,0	76,0	II
494	Krupy	55	0,0	135,0	0,0	135,0	III
495	Krupy	56	0,0	793,0	0,0	793,0	III
496	Krupy	57	0,0	548,0	0,0	548,0	II
497	Krupy	58	0,0	596,0	0,0	596,0	III
498	Krupy	59	0,0	408,0	0,0	408,0	II
499	Krupy	60	0,0	180,0	0,0	180,0	I
500	Krupy	61	382,0	150,0	0,0	532,0	II
501	Krupy	62	0,0	242,0	0,0	242,0	III

502	Krupy		63	0,0	140,0	0,0	140,0	III
503	Krupy		64	0,0	528,0	0,0	528,0	III
504	Krupy	64a		84,0	0,0	0,0	84,0	II
505	Krupy			0,0	600,0	0,0	600,0	II
506	Krupy		67	0,0	340,0	0,0	340,0	III
507	Krupy		69	323,0	34,0	0,0	357,0	II
508	Krupy		70	0,0	35,0	0,0	35,0	II
509	Krupy		71	0,0	30,0	0,0	30,0	II
510	Leśnica		4	0,0	234,0	0,0	234,0	II
511	Leśnica		5	0,0	285,0	0,0	285,0	II
512	Nowy Jarosław		2	0,0	84,0	0,0	84,0	III
513	Nowy Jarosław		3	135,0	0,0	0,0	135,0	II
514	Nowy Jarosław		4	183,0	140,0	0,0	323,0	II
515	Nowy Jarosław		5	0,0	183,0	0,0	183,0	III
516	Nowy Jarosław		6	0,0	118,0	0,0	118,0	II
517	Nowy Jarosław		8	0,0	50,0	0,0	50,0	III
518	Nowy Jarosław		9	0,0	40,0	0,0	40,0	III
519	Nowy Jarosław		10	0,0	118,0	0,0	118,0	III
520	Nowy Jarosław		11	186,0	11,0	0,0	197,0	II
521	Nowy Jarosław		13	197,0	42,0	0,0	239,0	II
522	Nowy Jarosław		14	0,0	0,0	12,0	12,0	I
523	Nowy Jarosław		16	220,0	422,0	0,0	642,0	II
524	Nowy Jarosław		17	0,0	172,0	0,0	172,0	III
525	Nowy Jarosław		18	0,0	14,0	0,0	14,0	II
526	Nowy Jarosław		19	0,0	126,5	0,0	126,5	III
527	Nowy Jarosław		20	0,0	42,0	28,0	70,0	I
528	Nowy Jarosław		23	197,0	17,0	0,0	214,0	II
529	Nowy Jarosław		24	247,0	0,0	0,0	247,0	III
530	Nowy Jarosław		25	0,0	200,0	0,0	200,0	II
531	Nowy Jarosław		26	0,0	214,0	0,0	214,0	II
532	Nowy Jarosław		28	0,0	257,0	0,0	257,0	I
533	Nowy Jarosław		31	0,0	211,0	0,0	211,0	III
534	Nowy Jarosław		35	0,0	76,0	0,0	76,0	II
535	Nowy Jarosław		36	0,0	118,0	0,0	118,0	II
536	Nowy Jarosław		37	0,0	592,0	0,0	592,0	II
537	Nowy Jarosław		38	0,0	838,0	0,0	838,0	I
538	Nowy Kraków		1	0,0	84,0	0,0	84,0	II
539	Nowy Kraków		2	0,0	30,0	0,0	30,0	II
540	Nowy Kraków		4	630,0	240,0	0,0	870,0	II
541	Palczewice		2	0,0	28,0	8,5	36,5	I
542	Palczewice		3	0,0	32,0	0,0	32,0	II
543	Palczewice		4	0,0	34,0	0,0	34,0	II
544	Palczewice		5	0,0	31,0	0,0	31,0	II
545	Palczewice		5	0,0	67,0	0,0	67,0	I
546	Palczewice		6	50,0	45,0	25,0	120,0	I
547	Palczewice		7	0,0	42,0	0,0	42,0	III
548	Palczewice		8	0,0	93,0	0,0	93,0	II
549	Palczewice		13	0,0	84,0	0,0	84,0	II
550	Palczewice		13	0,0	50,0	0,0	50,0	II
551	Palczewice		14	0,0	5,6	0,0	5,6	I
552	Pęciszewko		1	632,0	0,0	0,0	632,0	II

553	Pęciszewko		2	17,0	48,0	5,6	70,6	I
554	Pęciszewko		3	0,0	143,0	0,0	143,0	I
555	Pęciszewko	5,6,7		422,0	281,0	0,0	703,0	I
556	Pęciszewko		9	0,0	308,0	0,0	308,0	II
557	Pęciszewko		11	0,0	150,0	8,5	158,5	I
558	Pęciszewko		13	8,5	0,0	0,0	8,5	II
559	Pęciszewko		15	0,0	220,0	0,0	220,0	II
560	Porzecze		1	0,0	90,0	0,0	90,0	II
561	Porzecze		2	0,0	956,0	11,0	967,0	I
562	Porzecze		3	0,0	165,0	0,0	165,0	II
563	Porzecze		4	101,0	472,0	0,0	573,0	III
564	Porzecze	4a		0,0	295,0	0,0	295,0	II
565	Porzecze		5	354,0	666,0	0,0	1020,0	I
566	Porzecze		6	10,0	45,0	0,0	55,0	II
567	Porzecze		8	0,0	63,0	0,0	63,0	II
568	Porzecze		9	0,0	470,0	0,0	470,0	II
569	Porzecze		10	0,0	430,0	0,0	430,0	II
570	Porzecze		11	0,0	314,0	0,0	314,0	II
571	Porzecze		12	0,0	50,0	0,0	50,0	I
572	Porzecze		13	147,0	442,0	0,0	589,0	II
573	Porzecze		14	0,0	259,0	0,0	259,0	III
574	Porzecze		15	0,0	402,0	0,0	402,0	II
575	Porzecze		16	0,0	240,0	0,0	240,0	I
576	Porzecze		17	0,0	230,0	0,0	230,0	II
577	Porzecze		18	0,0	129,0	0,0	129,0	II
578	Porzecze		20	0,0	22,5	0,0	22,5	III
579	Porzecze		21	0,0	90,0	0,0	90,0	II
580	Porzecze		22	0,0	11,5	0,0	11,5	II
581	Porzecze		24	0,0	56,0	0,0	56,0	III
582	Porzecze	24a		0,0	354,0	0,0	354,0	III
583	Porzecze		25	0,0	140,0	0,0	140,0	II
584	Porzecze		26	0,0	90,0	0,0	90,0	III
585	Porzecze		27	0,0	604,5	0,0	604,5	II
586	Porzecze		28	0,0	154,0	0,0	154,0	III
587	Porzecze		29	354,0	100,0	0,0	454,0	II
588	Porzecze		31	25,0	76,0	0,0	101,0	I
589	Rusko		1	0,0	93,0	0,0	93,0	II
590	Rusko		5	0,0	93,0	0,0	93,0	II
591	Rusko		6	310,0	832,0	0,0	1142,0	II
592	Rusko		12	0,0	124,0	0,0	124,0	II
593	Rusko		15	0,0	0,0	7,0	7,0	I
594	Rusko		17	0,0	267,0	0,0	267,0	II
595	Rusko		18	169,0	0,0	0,0	169,0	II
596	Rusko		19	11,0	112,0	4,0	127,0	I
597	Rusko		20	0,0	34,0	0,0	34,0	III
598	Rusko		21	0,0	84,0	0,0	84,0	II
599	Rusko		22	0,0	5,6	0,0	5,6	I
600	Rusko		24	211,0	62,0	0,0	273,0	II
601	Rusko		25	0,0	28,0	0,0	28,0	II
602	Rusko		28	0,0	273,0	0,0	273,0	II
603	Rusko		29	0,0	680,0	0,0	680,0	I

604	Rusko		30	0,0	11,0	0,0	11,0	II
605	Rusko		31	0,0	31,0	0,0	31,0	I
606	Rusko		33	0,0	98,0	0,0	98,0	II
607	Rusko		36	0,0	50,0	0,0	50,0	II
608	Rusko		39	169,0	0,0	0,0	169,0	II
609	Rusko		45	0,0	450,0	0,0	450,0	III
610	Sińczyca		1	72,0	40,0	3,0	115,0	I
611	Sińczyca		3	124,0	50,0	0,0	174,0	II
612	Sińczyca		4	0,0	17,0	0,0	17,0	I
613	Sińczyca		6	0,0	273,0	0,0	273,0	II
614	Sińczyca		7	4,2	856,0	0,0	860,2	I
615	Sińczyca		8	124,0	70,0	0,0	194,0	II
616	Sińczyca		9	0,0	134,0	0,0	134,0	III
617	Sińczyca		11	10,0	672,0	0,0	682,0	I
618	Sińczyca		12	0,0	83,0	0,0	83,0	I
619	Sińczyca	12a		0,0	62,0	0,0	62,0	II
620	Sińczyca		13	213,0	375,0	0,0	588,0	II
621	Sińczyca	13a		186,0	67,5	0,0	253,5	II
622	Sińczyca		14	0,0	309,0	0,0	309,0	III
623	Sińczyca		15	0,0	3,0	0,0	3,0	I
624	Sińczyca		16	0,0	230,5	0,0	230,5	III
625	Sińczyca		17	0,0	381,0	0,0	381,0	III
626	Sińczyca	17a		0,0	268,5	0,0	268,5	III
627	Sińczyca	18a		0,0	42,0	0,0	42,0	III
628	Sińczyca		19	0,0	28,0	0,0	28,0	II
629	Sińczyca		21	0,0	104,0	0,0	104,0	III
630	Sińczyca		22	0,0	433,0	0,0	433,0	I
631	Sińczyca	v a vis soltys		0,0	60,0	0,0	60,0	II
632	Słowino		1	169,0	0,0	0,0	169,0	I
633	Słowino		2	0,0	354,0	0,0	354,0	I
634	Słowino		3	133,0	70,0	120,0	323,0	I
635	Słowino		4	285,0	377,0	102,0	764,0	I
636	Słowino		5	0,0	140,0	0,0	140,0	I
637	Słowino		5	0,0	45,0	0,0	45,0	II
638	Słowino		6	0,0	242,0	0,0	242,0	II
639	Słowino		6	0,0	333,0	0,0	333,0	II
640	Słowino		7	0,0	1934,0	0,0	1934,0	I
641	Słowino		8	211,0	23,0	0,0	234,0	II
642	Słowino		10	25,0	42,0	0,0	67,0	II
643	Słowino	10a		0,0	295,0	0,0	295,0	II
644	Słowino		11	0,0	8,5	0,0	8,5	II
645	Słowino		11	0,0	314,0	0,0	314,0	II
646	Słowino		12	0,0	610,0	0,0	610,0	II
647	Słowino		12	0,0	177,0	0,0	177,0	II
648	Słowino		14	0,0	380,0	0,0	380,0	III
649	Słowino		15	0,0	74,0	0,0	74,0	II
650	Słowino		17	0,0	166,0	0,0	166,0	II
651	Słowino		18	155,0	90,0	0,0	245,0	I
652	Słowino		19	0,0	112,0	0,0	112,0	II
653	Słowino		19	0,0	25,0	0,0	25,0	II
654	Słowino		24	0,0	60,0	0,0	60,0	II

655	Słowino		28	0,0	247,0	0,0	247,0	III
656	Słowino		30	0,0	135,0	0,0	135,0	III
657	Słowino		32	0,0	243,0	0,0	243,0	II
658	Słowino		33	0,0	59,0	0,0	59,0	III
659	Słowino		36	0,0	309,0	0,0	309,0	III
660	Słowino		39	354,0	105,0	174,0	633,0	I
661	Słowino		42	0,0	69,0	0,0	69,0	II
662	Słowino		43	0,0	354,0	0,0	354,0	III
663	Słowino		45	433,0	101,0	0,0	534,0	III
664	Słowino		47	0,0	267,0	0,0	267,0	II
665	Słowino		49	0,0	59,0	0,0	59,0	I
666	Słowino		50	0,0	398,0	0,0	398,0	II
667	Słowino		52	236,0	70,0	0,0	306,0	II
668	Słowino		54	183,0	0,0	0,0	183,0	II
669	Słowino		57	0,0	8,5	0,0	8,5	II
670	Słowino	57a		0,0	50,0	0,0	50,0	II
671	Słowino	58a		0,0	425,0	0,0	425,0	II
672	Słowino		59	0,0	332,0	0,0	332,0	II
673	Słowino		61	0,0	70,0	0,0	70,0	II
674	Słowino		62	0,0	34,0	0,0	34,0	III
675	Słowino		63	0,0	208,0	0,0	208,0	III
676	Słowino		64	0,0	169,0	0,0	169,0	III
677	Słowino		65	0,0	253,0	0,0	253,0	III
678	Słowino		66	0,0	236,0	0,0	236,0	III
679	Słowino		68	0,0	28,0	0,0	28,0	II
680	Słowino		69	0,0	97,0	0,0	97,0	II
681	Słowino		70	337,0	225,0	0,0	562,0	III
682	Słowino		73	0,0	438,0	0,0	438,0	II
683	Słowino		74	220,0	118,0	0,0	338,0	II
684	Słowino		74	0,0	256,0	0,0	256,0	III
685	Słowino		79	0,0	465,0	0,0	465,0	III
686	Słowino		80	0,0	17,0	0,0	17,0	II
687	Słowino		81	0,0	292,0	0,0	292,0	II
688	Słowino		82	0,0	110,0	0,0	110,0	III
689	Słowino		83	357,0	177,0	0,0	534,0	II
690	Słowino		85	0,0	202,0	0,0	202,0	III
691	Stary Jarosław	2a		93,0	0,0	0,0	93,0	III
692	Stary Jarosław		4	0,0	36,0	0,0	36,0	II
693	Stary Jarosław		7	17,0	335,0	0,0	352,0	I
694	Stary Jarosław		8	0,0	42,0	0,0	42,0	I
695	Stary Jarosław		9	0,0	73,0	3,0	76,0	I
696	Stary Jarosław		13	0,0	594,0	0,0	594,0	III
697	Stary Jarosław		14	0,0	366,0	0,0	366,0	II
698	Stary Jarosław		15	0,0	56,0	0,0	56,0	II
699	Stary Jarosław		17	140,0	189,0	4,2	333,2	I
700	Stary Jarosław		18	0,0	96,0	0,0	96,0	II
701	Stary Jarosław		18	0,0	101,0	0,0	101,0	III
702	Stary Jarosław		19	0,0	34,0	0,0	34,0	II
703	Stary Jarosław		21	0,0	16,0	7,0	23,0	I
704	Stary Jarosław		22	0,0	826,0	8,0	834,0	I
705	Stary Jarosław		25	0,0	366,0	0,0	366,0	II

706	Stary Jarosław	32	0,0	187,0	0,0	187,0	III
707	Stary Jarosław	36	0,0	96,0	0,0	96,0	III
708	Stary Jarosław	40	0,0	17,0	0,0	17,0	II
709	Stary Jarosław	41a	0,0	50,0	0,0	50,0	III
710	Stary Jarosław	42a	0,0	101,0	0,0	101,0	III
711	Stary Jarosław	44	0,0	124,0	0,0	124,0	II
712	Stary Jarosław	45	197,0	146,0	0,0	343,0	II
713	Stary Jarosław	50	0,0	504,0	0,0	504,0	II
714	Stary Jarosław	51	0,0	17,0	0,0	17,0	II
715	Stary Jarosław	55	0,0	17,0	0,0	17,0	II
716	Stary Jarosław	56	0,0	5,6	0,0	5,6	II
717	Stary Jarosław	57	0,0	290,0	0,0	290,0	II
718	Stary Jarosław	58	0,0	11,0	0,0	11,0	II
719	Stary Jarosław	59	0,0	56,0	0,0	56,0	II
720	Stary Jarosław	61	0,0	177,0	0,0	177,0	III
721	Stary Jarosław	64	50,0	0,0	0,0	50,0	II
722	Stary Jarosław	66	225,0	273,0	0,0	498,0	II
723	Stary Jarosław	69	0,0	396,0	0,0	396,0	II
724	Stary Jarosław	72	0,0	90,0	0,0	90,0	II
725	Stary Jarosław	73	0,0	101,0	0,0	101,0	III
726	Stary Jarosław	74a	337,0	0,0	0,0	337,0	II
727	Stary Jarosław	74a	394,0	0,0	0,0	394,0	II
728	Stary Jarosław	75	0,0	5,6	0,0	5,6	II
729	Stary Jarosław	75	0,0	7,0	0,0	7,0	II
730	Stary Jarosław	76	0,0	478,0	0,0	478,0	II
731	Stary Jarosław	77	0,0	17,0	0,0	17,0	II
732	Stary Jarosław	78	0,0	500,0	0,0	500,0	II
733	Stary Jarosław	81	0,0	150,0	7,0	157,0	I
734	Stary Jarosław	82	0,0	263,0	0,0	263,0	II
735	Stary Jarosław	84	0,0	42,0	0,0	42,0	I
736	Stary Jarosław	85	0,0	84,0	0,0	84,0	II
737	Stary Jarosław	86	0,0	28,0	0,0	28,0	II
738	Stary Jarosław	87	0,0	647,0	0,0	647,0	II
739	Stary Jarosław	88	0,0	96,0	0,0	96,0	II
740	Sulimice	4	50,0	80,0	0,0	130,0	II
741	Sulimice	5	0,0	348,0	0,0	348,0	III
742	Sulimice	6	0,0	34,0	0,0	34,0	II
743	Sulimice	7	0,0	12,0	0,0	12,0	II
744	Sulimice	11	0,0	141,0	70,0	211,0	I
745	Sulimice	16	0,0	242,0	0,0	242,0	II
746	Sulimice	16	0,0	324,0	0,0	324,0	II
747	Sulimice	19	0,0	72,0	0,0	72,0	I
748	Sulimice	20	0,0	90,0	0,0	90,0	II
749	Sulimice	21	0,0	42,0	0,0	42,0	III
750	Sulimice	22	0,0	135,0	0,0	135,0	I
751	Sulimice	25	0,0	376,0	0,0	376,0	I
752	Sulimice	27	0,0	34,0	1,5	35,5	I
753	Sulimice	30	0,0	124,0	0,0	124,0	III
754	Trzmielewo	1	0,0	126,0	0,0	126,0	II
755	Trzmielewo	2	394,0	529,0	0,0	923,0	II
756	Trzmielewo	3	0,0	512,0	0,0	512,0	III

757	Trzmielewo	4	0,0	371,0	0,0	371,0	III
758	Wicie	ul.Morska 1	0,0	196,0	0,0	196,0	II
759	Wicie	ul.Morska 4	219,0	475,0	0,0	694,0	II
760	Wicie	ul.Słoneczna 18	0,0	329,0	0,0	329,0	II
761	Wicie	ul.Słoneczna 20a	34,0	0,0	0,0	34,0	II
762	Wiekowice	4	0,0	96,0	0,0	96,0	III
763	Wiekowice	5	0,0	34,0	0,0	34,0	II
764	Wiekowice	6	0,0	346,0	0,0	346,0	II
765	Wiekowice	7	0,0	98,5	0,0	98,5	III
766	Wiekowice	8	0,0	708,0	0,0	708,0	III
767	Wiekowice	9	0,0	358,0	0,0	358,0	II
768	Wiekowice	10	138,0	20,0	0,0	158,0	II
769	Wiekowice	11	20,0	455,0	0,0	475,0	II
770	Wiekowice	13	0,0	164,0	0,0	164,0	II
771	Wiekowice	14	0,0	667,0	0,0	667,0	II
772	Wiekowice	16	0,0	95,0	0,0	95,0	II
773	Wiekowice	17	0,0	670,0	0,0	670,0	II
774	Wiekowice	18	3,0	278,0	0,0	281,0	II
775	Wiekowice	19	0,0	438,0	0,0	438,0	II
776	Wiekowice	20	0,0	66,0	11,0	77,0	I
777	Wiekowice	23	0,0	402,0	0,0	402,0	III
778	Wiekowice	24	315,0	0,0	0,0	315,0	III
779	Wiekowice	25	202,0	191,0	0,0	393,0	II
780	Wiekowice	29	0,0	60,0	0,0	60,0	II
781	Wiekowice	34	183,0	63,0	0,0	246,0	II
782	Wiekowice	35	0,0	60,0	0,0	60,0	II
783	Wiekowice	36	0,0	42,0	0,0	42,0	III
784	Wiekowice	37	0,0	0,0	3,0	3,0	I
785	Wiekowice	40	0,0	60,0	0,0	60,0	II
786	Wiekowice	44	0,0	290,0	0,0	290,0	II
787	Wiekowice	46	0,0	45,0	0,0	45,0	II
788	Wiekowice	47	0,0	214,0	0,0	214,0	II
789	Wiekowice	48	0,0	253,0	0,0	253,0	III
790	Wiekowice	51	0,0	124,0	0,0	124,0	III
791	Wiekowice	52	0,0	557,0	0,0	557,0	II
792	Wiekowice	53	0,0	8,5	34,0	42,5	I
793	Wiekowice	54	247,0	67,5	0,0	314,5	II
794	Wiekowice	55	0,0	101,0	0,0	101,0	III
795	Wiekowice	56	0,0	337,0	0,0	337,0	II
796	Wiekowice	57	0,0	93,0	0,0	93,0	II
797	Wiekowice	58	0,0	40,0	0,0	40,0	III
798	Wiekowice	59	0,0	338,0	0,0	338,0	III
799	Wiekowice	60	0,0	320,0	8,5	328,5	I
800	Wiekowice	65	0,0	50,0	0,0	50,0	III
801	Wiekowice	67	0,0	84,0	0,0	84,0	II
802	Wiekowice	71	0,0	256,0	0,0	256,0	II
803	Wiekowice	72	0,0	356,0	0,0	356,0	II
804	Wiekowice	75	0,0	110,0	0,0	110,0	II
805	Wiekowice	78	0,0	858,0	0,0	858,0	II
806	Wiekowice	81	236,0	558,0	44,0	838,0	I
807	Wiekowice	82	0,0	300,0	0,0	300,0	II

808	Wiekowice		83	0,0	0,0	0,0	0,0	II
809	Wiekowice		84	0,0	520,0	0,0	520,0	II
810	Wiekowice		87	0,0	128,0	0,0	128,0	I
811	Wiekowice		88	0,0	180,0	0,0	180,0	II
812	Wiekowice		91	202,0	0,0	0,0	202,0	III
813	Wiekowice		93	0,0	315,0	0,0	315,0	II
814	Wiekowice		94	0,0	31,0	0,0	31,0	II
815	Wiekowice		98	0	414	0	414,0	II
816	Wiekowice		105	0	256	0	256,0	II
817	Wiekowo		6	0,0	8,5	0,0	8,5	II
818	Wiekowo	6b		0,0	1138,0	0,0	1138,0	II
819	Wiekowo		8	0,0	776,0	0,0	776,0	I
820	Wiekowo		11	0,0	104,0	0,0	104,0	III
821	Wiekowo		12	0,0	25,0	0,0	25,0	II
822	Wiekowo		12	14,0	100,0	0,0	114,0	I
823	Wiekowo		13	0,0	21,0	0,0	21,0	II
824	Wiekowo		14	260,0	28,0	0,0	288,0	II
825	Wiekowo		19	0,0	24,0	0,0	24,0	II
826	Wiekowo		28	0,0	60,0	0,0	60,0	III
827	Wiekowo		35	0,0	73,0	0,0	73,0	II
828	Wiekowo		36	12,0	0,0	0,0	12,0	II
829	Wiekowo		37	0,0	1140,0	0,0	1140,0	II
830	Zagórzyn		1	0,0	135,0	0,0	135,0	I
831	Zagórzyn		2	0,0	562,0	0,0	562,0	II
832	Zagórzyn		3	0,0	42,0	0,0	42,0	II
833	Zagórzyn		4	17,0	0,0	0,0	17,0	II
834	Zagórzyn		5	0,0	467,0	0,0	467,0	II
835	Zagórzyn		7	0,0	382,0	0,0	382,0	II
836	Zagórzyn		8	17,0	360,0	0,0	377,0	I
837	Zagórzyn		9	0,0	34,0	0,0	34,0	II
838	Zagórzyn		15	0,0	62,0	0,0	62,0	II
839	Zagórzyn		18	0,0	0,0	28,0	28,0	I
840	Zakrzewo		6	135,0	55,0	0,0	190,0	III
841	Zakrzewo		9	0,0	216,5	0,0	216,5	III
842	Zakrzewo		11	0,0	59,0	0,0	59,0	II
843	Zakrzewo		12	0,0	354,0	0,0	354,0	III
844	Zakrzewo		13	0,0	310,0	0,0	310,0	III
845	Zakrzewo		14	180,0	34,0	0,0	214,0	II
846	Zakrzewo		16	0,0	34,0	0,0	34,0	II
847	Zakrzewo		18	0,0	76,0	0,0	76,0	III
848	Zakrzewo		20	0,0	80,0	0,0	80,0	II
849	Zakrzewo		21	0,0	250,0	0,0	250,0	I
850	Zakrzewo		22	0,0	42,0	0,0	42,0	I
851	Zakrzewo		23	0,0	200,0	0,0	200,0	II
852	Zakrzewo		26	0,0	340,0	0,0	340,0	II
853	Zakrzewo		27	0,0	362,0	0,0	362,0	I
854	Zakrzewo		28	0,0	336,0	0,0	336,0	I
855	Zakrzewo		29	0,0	225,0	0,0	225,0	I
856	Zakrzewo		30	0,0	233,0	0,0	233,0	II
857	Zakrzewo		1	0,0	371,0	0,0	371,0	II
858	Zakrzewo		2	0,0	30,0	0,0	30,0	II

859	Zakrzewo	3	0,0	60,0	0,0	60,0	III
860	Zakrzewo	5	0,0	239,0	0,0	239,0	III
861	Zakrzewo	36	222,0	34,0	0,0	256,0	I
862	Zakrzewo	37	253,0	253,0	0,0	506,0	II
863	Zakrzewo	38	0,0	354,0	0,0	354,0	II
864	Zakrzewo	39	0,0	135,0	0,0	135,0	II
865	Zakrzewo	40	0,0	380,0	0,0	380,0	III
866	Zakrzewo	42	0,0	6,0	17,0	23,0	I
867	Zakrzewo	43	0,0	63,5	0,0	63,5	II
868	Zielnowo	2	304,0	0,0	0,0	304,0	II
869	Zielnowo	6	0,0	235,0	0,0	235,0	I
870	Zielnowo	9	0,0	42,0	0,0	42,0	III
871	Zielnowo	11	0,0	388,0	0,0	388,0	II
872	Zielnowo	16	0,0	281,0	0,0	281,0	III
873	Żukowo Morskie	1	0,0	170,0	0,0	170,0	II
874	Żukowo Morskie	2	0,0	348,5	0,0	348,5	III
875	Żukowo Morskie	3	0,0	307,0	0,0	307,0	III
876	Żukowo Morskie	4	0,0	110,0	0,0	110,0	III
877	Żukowo Morskie	5	0,0	388,0	0,0	388,0	III
878	Żukowo Morskie	6	0,0	157,0	0,0	157,0	II
879	Żukowo Morskie	8	0,0	56,0	0,0	56,0	III
880	Żukowo Morskie	9	0,0	437,0	0,0	437,0	I
881	Żukowo Morskie	12	0,0	82,0	0,0	82,0	II
882	Żukowo Morskie	13	292,0	318,0	0,0	610,0	II
883	Żukowo Morskie	15	338,0	0,0	278,0	616,0	II
884	Żukowo Morskie	17	0,0	266,0	0,0	266,0	II

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze PŁYTKI KARO

I.p.	Ulica	nr	[m2] bud. mieszk	[m2] bud. gosp.	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	pilność og. dla posesji (I,II,III)
1	Kępka	1	0	30	0	30	II
2	Jeżyczki	11	0	343	0	343	II
3	Boryszewo	6	0	42	0	42	II
4	Dobiesław	40	170	0	0	170	II
5	Pęciszewko	4	100	0	0	100	II
6	Słowino	4	10	0	0	10	II
RAZEM			280	415	0	695	

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PŁYTY AZBESTOWO- CEMENTOWE, PŁASKIE, ACEKOL

I.p.	Ulica	nr	[m2] bud. mieszk	[m2] bud. gosp.	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	pilność og. dla posesji (I,II,III)
1	Stary Jarosław	21	0	212	0	212	I
RAZEM			0	212	0	212	

10.4. Baza danych problematyki azbestowej

Na zlecenie Ministerstwa Gospodarki została utworzona strona internetowa www.bazaazbestowa.pl, z której zasobów mogą korzystać wszystkie jednostki samorządu terytorialnego. Jest to narzędzie informatyczne przeznaczone do prowadzenia inwentaryzacji na poziomie gminy i województwa.

BAZA WYROBÓW I ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

MINISTERSTWO GOSPODARKI

Baza wyrobów i odpadów zawierających azbest jest narzędziem do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest. Dane dotyczące inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest będących w posiadaniu osób fizycznych gromadzone są w gminach, natomiast osoby prawne przekazują analogiczne dane bezpośrednio marszałkowi. Zbiór zagregowanych informacji z gmin oraz zbiór zagregowanych informacji przedkładanych marszałkowi stanowi zawartość wojewódzkiej bazy danych. Ilość wyrobów planowanych do usunięcia w danym roku kalendarzowym określa ilość przewidzianych do wytworzenia odpadów zawierających azbest, które unieszkodliwiane będą przez składowanie w danym roku. Zagregowane dane z baz wojewódzkich stanowią jeden z podstawowych elementów monitoringu realizacji zadań objętych „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Zbiór informacji o wyrobach zawierających azbest dostępny jest dla osób uprawnionych, posiadających login i hasło. Ogólnodostępne są zbiory zawierające informacje o: firmach: - uprawnionych do wykonywania prac w kontakcie z azbestem,- posiadających zezwolenie na transport odpadów zawierających azbest, jednostkach, wykonujących usługi w zakresie identyfikacji azbestu i oznaczania zawartości azbestu w wyrobach i w środowisku, lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest, obowiązujących aktach prawnych, sposobie przedkładania informacji o posiadanych wyrobach zawierających azbest przez ich właścicieli.

10.5. Określenie rejonów szczególnie zagrożonych wyrobami zawierającymi azbest

Do określenia rejonów szczególnie zagrożonych wyrobami zawierającymi azbest przyjęto założenie, że są to:

- miejsca gdzie użytkowane są wyroby zawierające azbest o stopniu pilności I,
- miejsca występowania magazynowania odpadów zawierających azbest luzem.

W związku z powyższym rejonami szczególnie zagrożonymi wyrobami i odpadami zawierającymi są ich miejsca użytkowania wyrobów i miejsca magazynowania odpadów.

10.6. Określenie dalszego sposobu gospodarki odpadami azbestowymi z uwzględnieniem ich transportu oraz możliwościami ich unieszkodliwiania

10.6.1. Obowiązki wykonawców prac związanych z usuwaniem wyrobów i odpadów zawierających azbest

- **Obowiązki wytwórców odpadów zawierających azbest:**

obowiązki wytwórcy odpadów wynikające z ustawy o odpadach:

- opracowanie programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest (jeśli wytwarza odpady azbestowe w ilości powyżej 0,1 Mg rocznie),
- uzyskanie decyzji zatwierdzającej program j.w. przez właściwego marszałka województwa lub starostę,
- opracowanie i przedłożenie informacji o wytwarzanych odpadach zawierających azbest oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami w terminie 30 dni przed rozpoczęciem działalności powodującej powstawanie odpadów zawierających azbest (poniżej 0,1 Mg/rok),
- prowadzenie ilościowej i jakościowej ewidencji zgodnie z przyjętym katalogiem odpadów i listą odpadów niebezpiecznych oraz ewidencję miejsc przeznaczenia odpadów,
- przedłożenie informacji zbiorczej o rodzajach i ilościach odpadów oraz sposobach gospodarowania nimi marszałkowi województwa właściwemu ze względów na miejsce wytwarzania w terminie do końca pierwszego kwartału za poprzedni rok kalendarzowy,
- zawarcie umowy lub porozumienia na transport i unieszkodliwianie odpadów azbestowych.

obowiązki wytwórcy odpadów w wyniku prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wynikające z aktów prawnych dotyczących azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością:

- uzyskanie odpowiednio zezwolenia, pozwolenia, decyzji zatwierdzenia programu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenia organowi informacji o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi,
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję pracowników, osób kierujących lub nadzorujących prace polegające na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających

- azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz przestrzeganie procedur dotyczących bezpiecznego postępowania,
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
 - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
 - informację o metodach wykonywania planowanych prac,
 - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza,
 - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu,
 - zgłoszenie prac polegających na usunięciu wyrobów zawierających azbest właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy, które powinno zawierać:
 - rodzaj lub nazwę wyrobów zawierających azbest,
 - termin rozpoczęcia i planowanego zakończenia prac,
 - adres obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej,
 - kopię aktualnej oceny stanu wyrobów zawierających azbest,
 - określenie liczby pracowników, którzy przebywać będą w kontakcie z azbestem,
 - zobowiązanie wykonawcy prac do przedłożenia nowego zgłoszenia w przypadku zmiany warunków prowadzenia robót,
 - zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest,
 - usuwanie wyrobów zawierających azbest w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska oraz powodujący zminimalizowanie pylenia,
 - stosowanie opakowania i przygotowania odpadów zawierających azbest do transportu,
 - zapewnienie ochrony pracowników zatrudnionych przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest przed szkodliwym działaniem włókien azbestu i pyłu zawierającego azbest,

- oczyszczenie terenu z pyłu azbestowego i złożenie właścicielowi, użytkownikowi lub zarządcy obiektu, dokumentu stwierdzającego o prawidłowości wykonania prac i o oczyszczeniu z azbestu.

10.6.2. Transport odpadów zawierających azbest

Zbieranie, transport wyrobów zawierających azbest:

- wytwórca odpadów może zlecić wykonanie obowiązku gospodarowania odpadami innemu posiadaczowi odpadów,
- posiadacz odpadów (w tym również wytwórca odpadów) może przekazywać odpady wyłącznie podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami,
- zlecający usługę transportu odpadów jest obowiązany wskazać prowadzącemu działalność w zakresie transportu odpadów miejsce odbioru odpadów oraz posiadacza odpadów, do którego należy dostarczyć te odpady,
- prowadzący działalność w zakresie transportu odpadów jest obowiązany dostarczyć te odpady do posiadacza odpadów, który został mu wskazany przez zlecającego usługę,
- prowadzenie działalności w zakresie zbierania odpadów oraz prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów wymaga uzyskania zezwolenia,
- zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów wydaje starosta w drodze decyzji na wniosek:
 - w przypadku zbierania - starosta właściwy ze względu na miejsce zbierania odpadów,
 - w przypadku transportu - starosta właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania posiadacza odpadów.
- prowadzący działalność wyłącznie w zakresie transportu odpadów prowadzi ewidencję z zastosowaniem tylko karty przekazania odpadów i jest obowiązany do poświadczenia na karcie przekazania tej usługi,
- do transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest stosuje się odpowiednie przepisy o przewozie towarów niebezpiecznych,
- transport wyrobów i odpadów zawierających azbest, dla których przepisy o transporcie towarów niebezpiecznych nie ustalają szczególnych warunków przewozowych, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska.

10.6.3. Możliwości i miejsca składowania odpadów zawierających azbest

Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów wydawane jest w trybie ustawy o odpadach, natomiast w przypadku unieszkodliwiania odpadów azbestowych aktualnie na terenie Polski dopuszczone jest ich składowanie na oddzielnych składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych kwaterach na terenie składowisk innych niż obojętne, unieszkodliwianie metodami fizykochemicznymi oraz składowanie odpadów zawierających azbest pod ziemią.

W województwie zachodniopomorskim składowisko odpadów azbestowych zlokalizowane jest w Sianowie. Składowisko w Sianowie administrowane jest przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Komunalna, 75-724 Koszalin. Zakład zarządza m.in. nowoczesnym składowiskiem odpadów (składowisko odpadów niebezpiecznych, składowisko odpadów innych niż niebezpieczne z kwaterami na odpady niebezpieczne i składowisko odpadów niebezpiecznych zawierających azbest) wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą.. Na składowisko odpadów niebezpiecznych zawierających azbest przyjmowane są odpady o kodach:

- 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest,
- 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

Również na terenie województwa zachodniopomorskiego eksploatowane jest składowisko odpadów Dalsze, gm. Myślibórz, Eko-Myśl”.

Wykaz pozostałych składowisk bądź wydzielonych kwater przyjmujących odpady zawierające azbest dostępny jest w bazie utworzonej na zlecenie Ministerstwa Gospodarki - strona internetowa www.bazaazbestowa.pl

11. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELÓW

„Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, przyjmuje, że usunięcie wyrobów azbestowych ma zostać zakończone do 2032 r.

Pomyślna realizacja *Programu* zależy od zaangażowania organów administracji państwowej i jednostek samorządu terytorialnego.

Opracowując „Programem postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest na terenie Gminy Darłowo” uwzględniono politykę, cele i zadania:

- „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032
- Planu gospodarki odpadami dla województwa zachodniopomorskiego

Ustalając politykę, cele i zadania „Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Darłowo” kierowano się zasadami:

- dokładnej, szczegółowej wiedzy w zakresie występowania wyrobów i odpadów azbestowych na terenie Gminy Darłowo,
- zapobiegania narażenia na ekspozycję pyłu azbestowego ludzi i środowiska,
- realności przyjmowanych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych na terenie Gminy Darłowo
- współpracy w rozwiązaniu „problematyki azbestowej” na poziomie regionalnym i poziomie Gminy Darłowo.

Przyjęto następujące zadania w zakresie realizacji „Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Darłowo”:

- Wprowadzenie zapisów w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest do regulaminu o utrzymaniu czystości i porządku na terenie Gminy Darłowo,
- Opracowanie zasad współfinansowania i wsparcia finansowego w zakresie usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest, w tym regulaminu przyznawania dotacji/dofinansowania kosztów związanych z usuwaniem wyrobów i odpadów zawierających azbest z obiektów budowlanych ze szczególnym uwzględnieniem osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej na terenie Gminy Darłowo, wzoru wniosku dla osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej o

dofinansowanie usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Darłowo, wzoru umowy z Wnioskodawcą o dofinansowanie usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Darłowo, wzór umowy z Wykonawcą związanej z demontażem wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest w obiektach Gminy Darłowo,

- Ustalenie zasad i możliwości odbioru odpadów azbestowych,
- Ustalenie kolejności usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest,
- Oczyszczanie obiektów użyteczności publicznej z wyrobów zawierających azbest,
- Oczyszczanie pozostałych obiektów, urządzeń i instalacji z wyrobów zawierających azbest,
- Działania informacyjno-edukacyjne związane z problematyką azbestową (ulotki, materiały informacyjne, spotkania, seminaria, działalność w mediach i inne),
- Aktualizacja bazy informacyjnej dotyczącej występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Darłowo
- Monitoring realizacji „Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Darłowo”

12. HARMONOGRAM RZECZOWO – FINANSOWY REALIZACJI PROGRAMU

Lp.	Zadania	Koszty źródło finansowania odpowiedzialny za realizację	Termin
1.	Wprowadzenie zapisów w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest do regulaminu o utrzymaniu czystości i porządku na terenie Gminy Darłowo	bez kosztów Gmina Darłowo	2009 - 2010
2.	Opracowanie zasad współfinansowania i wsparcia finansowego w zakresie usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest	bez kosztów Gmina Darłowo	2009 - 2010
3.	Ustalenie zasad i możliwości odbioru odpadów azbestowych	bez kosztów Gmina Darłowo	2009 - 2010
4.	Ustalenie kolejności usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest	bez kosztów Gmina Darłowo	2009 - 2010
5.	Oczyszczanie obiektów osób fizycznych z wyrobów i odpadów zawierających azbest	6 375,4tys. (szczegóły pkt.13) gminny fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej środki właścicieli nieruchomości, inne, właściciele nieruchomości, Gmina Darłowo	2009 - 2032
6.	Działania informacyjno-edukacyjne związane z problematyką azbestową tj. o szkodliwości azbestu i bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu	wg potrzeb gminny fundusz ochrony środowiska i	Systematycznie 2009 - 2032

	wyrobów zawierających (ulotki, materiały informacyjne, spotkania, seminaria, działalność w mediach i inne)	gospodarki wodnej, środki właścicieli nieruchomości, inne, właściciele nieruchomości, Gmina Darłowo	
7.	Aktualizacja bazy informacyjnej dotyczącej występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Darłowo	wg potrzeb gminny fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej Gmina Darłowo	2009- 2032
8.	Aktualizacja „Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Darłowo”	W przypadku zaistnienia konieczności gminny fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej Gmina Darłowo	2009- 2032
9.	Monitoring realizacji „Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Darłowo”	bez kosztów Gmina Darłowo	na bieżąco
10.	Aktualizacja oceny ilości, występowania i stanu technicznego wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Darłowo	wg potrzeb gminny fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej Gmina Darłowo	2009-2032

13. KOSZTY USUNIĘCIA WYROBÓW I ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z OBIEKTÓW OSÓB FIZYCZNYCH

Koszty usunięcia wyrobów i odpadów zawierających azbest z obiektów osób fizycznych określono na podstawie przeprowadzonej diagnozy aktualnego stanu użytkowania wyrobów zawierających azbest jak również szczegółowej inwentaryzacji tych wyrobów.

Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów i odpadów zawierających azbest z obiektów osób fizycznych i szacunek kosztów nowych inwestycji z obiektów osób fizycznych (nowe pokrycia dachowe i nowe rurociągi) przedstawiono poniżej.

W kosztach uwzględniono:

- dane z diagnozy stanu użytkowania wyrobów,
 - koszty demontażu, usuwania wyrobów,
 - koszty transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych,
- oraz, co jest istotne w przypadku usuwania wyrobów azbestowych z pokryć dachowych obiektów osób fizycznych, koszty nowych pokryć dachowych.

Szacunek kosztów realizacji Programu postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest na terenie Gminy Darłowo koszty usunięcia wyrobów i odpadów zawierających azbest z obiektów osób fizycznych

Lp.	Rodzaj obiekt/rodzaj wyrobu/ odpady	Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów i odpadów zawierających azbest [tys. PLN]	Szacunkowe koszty nowego pokrycia [tys. PLN]
1.	Wyroby zawierające azbest z obiektów osób fizycznych Płyty faliste	6 296,8	10 102,2
2.	Wyroby zawierające azbest z obiektów osób fizycznych Płyty karo	27,8	33,3
3.	Wyroby zawierające azbest z obiektów osób fizycznych Płyty płaskie	8,5	10,2
4.	Odpady-luzem, zawierające azbest z obiektów osób fizycznych	42,3	0,0
	RAZEM	6 375,4	10 145,7

14. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM

14.1. Wstęp

Zarządzanie „Programem postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest na terenie Gminy Darłowo” odnosi się do jego wdrożenia i realizacji, monitoringu i oceny realizacji programu.

Przyjętymi zasadami wdrażania i realizacji programu są:

- zasada odpowiedzialności za wdrożenie programu - tj. wybór osoby (osób), lub jednostki odpowiedzialnej(ych) za realizację programu,
- zasada spójności z programami i planami na poziomie kraju, województwa, powiatu, Gminy Darłowo,
- zasada aktualizacji programu,
- zasada współpracy w realizacji programu zarówno z organami szczebla publicznego i prywatnego,
- zasada ciągłej edukacji ekologicznej i dostępu do informacji w zakresie realizacji programu społeczeństwa i bezpośrednich uczestników w realizacji programu.

14.2. Określenie wskaźników monitorowania i oceny skuteczności realizacji programu

Poniżej przedstawiono listę wskaźników przyjętych do oceny wdrażania i realizacji programu.

Niniejsza tabela zostanie i będzie uzupełniana po wdrożeniu niniejszego programu w trakcie jego realizacji.

Wskaźniki monitorowania i oceny skuteczności realizacji

„Programu postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest
na terenie Gminy Darłowo”

Lp	Wskaźnik	Jednostka	Wielkość obecna	Wielkość wynikająca z realizacji programu
I WSKAŹNIKI ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ				
1.	Liczba, jakość i skuteczność wydawnictw, publikacji, kampanii edukacyjno-informacyjnych z zakresu usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest	ilość/opis		
2.	Liczba szkół uczestniczących w konkursach związanych z „problematyką azbestową”	ilość/opis		
3.	Szkolenia kadry administracyjnej jednostek samorządowych, firm budowlano-montażowych w zakresie „problematyki azbestowej”	ilość/opis		
4.	Inicjatywy społeczności lokalnych w zakresie „problematyki azbestowej”	ilość/opis		
5.	Interwencje podejmowania przez jednostki kontrolne (Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego, Inspekcja Ochrony Środowiska, Inspekcja Sanitarna, PIP)	ilość/opis		

II WSKAŹNIKI PRESJI ŚRODOWISKOWEJ III WSKAŹNIKI STANU ŚRODOWISKA ZWIĄZANE Z GOSPODARKĄ ODPADAMI				
Lp	Wskaźnik	Jednostka	Wielkość obecna	Wielkość wynikająca z realizacji programu
1.	Ilość obiektów, urządzeń, instalacji z wyrobami zawierającymi azbest	szt.		
2.	Stopień pilności w użytkowaniu wyrobów zawierających azbest: I II III	%		
3.	Ilość obiektów, urządzeń, instalacji objętych zabezpieczeniem wyrobów(zabudowa wyrobów)	szt.		
4.	Ilość obiektów, urządzeń, instalacji objętych usuwaniem wyrobów	szt.		
5.	Wskaźnik zabezpieczanych i usuwanych wyrobów	m ² , Mg, kg		
6.	Ilość wytworzonych odpadów azbestowych	Mg.		
8.	Ilość odpadów składowana przeznaczona do składowania	Mg		

14.3. Określenie sposobu monitorowania i zarządzania programem

Do głównych zadań monitorowania i zarządzania programem należy;

- gromadzenie danych i informacji w zakresie problematyki azbestowej, w tym ilość i stan wyrobów zawierających azbest,
- cykliczna kontrola stopnia realizacji programu wraz ze sprawozdawczością z realizacji programu (sprawozdanie dla Rady Miasta, marszałek województwa),
- współpraca z marszałkiem województwa, starostą powiatu, z mediami,
- nadzór nad wykorzystywanymi środkami przeznaczonymi na realizację programu.

15. FINANSOWE ASPEKTY REALIZACJI PROGRAMU - ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Sposób i źródło finansowania zadań realizowanych w ramach „ Programem postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest na terenie Gminy Darłowo” uzależniony jest od możliwości finansowych Powiatowego i Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przy udziale Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

Możliwości pozyskiwania środków finansowych ze źródeł krajowych, zwłaszcza z odpowiednich funduszy Unii Europejskiej przedstawiono w poradniku „Stosowania przepisów i procedur dotyczących pozyskiwania z krajowych i zagranicznych funduszy pomocowych dodatkowych środków finansowych na usuwanie materiałów zawierających azbest” wydanym przez Ministerstwo Gospodarki, Departament Przemysłu, Warszawa 2006.

W 2008 r. na zlecenie Ministerstwa Gospodarki został opracowany i rozesłany do wszystkich samorządów poradnik dotyczący finansowania usuwania azbestu.

Również w 2009r. na zlecenie Ministerstwa Gospodarki został opracowany i rozesłany do wszystkich samorządów poradnik dotyczący finansowania usuwania azbestu.

16. ZAŁĄCZNIKI

- wykaz firm posiadających decyzję zatwierdzającą Program gospodarki odpadami niebezpiecznymi na terenie powiatu sławieńskiego (dot. odpadów zawierających azbest), w tym wykaz firm posiadających zezwolenie na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest i wykaz firm posiadających zezwolenie budowlane na wykonywanie prac remontowo-budowlanych w zakresie zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest (w załączeniu),
- wzór oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest (w załączeniu),
- wzór informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania (w załączeniu),
- wzór informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone (w załączeniu).

**WYKAZ FIRM POSIADAJĄCYCH DECYZJĘ STAROSTY SŁAWIEŃSKIEGO
ZATWIERDZAJĄCĄ PROGRAM GOSPODARKI ODPADAMI Z
PROWADZENIEM DZIAŁALNOŚCI POLEGAJĄCEJ NA WYKONANIU PRAC
ROZBIÓRKOWYCH, REMONTOWYCH, BUDOWLANYCH NA TERENIE
POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO**

1. Agencja Remontowo-Budowlana PRO DOMO Katarzyna Federkiewicz 75-380 Koszalin ul. Śmiała ,7, tel. 504 158 607
2. GAJAWI PPHU Gabriel Rogut 90-553 Łódź ul. Kopernika 56/60, tel. 501 028 153
3. Zakład Dekarski Bogumił Słowak Krzysztof Stachniczek 76-200 Słupsk ul. Zygmunta Augusta 76/85, tel. 059 842 12 77, 606 226 836
4. Zakład Remontowo-Budowlany Waldemar Wojdon 86-010 Koronowo ul. Okrężna 6, tel.052 382 89 95
5. Usługi Dekarskie i Ogólnobudowlane Jan Pytlos 76-251 Kobylnica Bolesławce ul. Akacyjowa 2a
6. ALBEKO Sieger Sp. J. 87-510 Kotowy gm. Skrwilno, tel. 054 280 02 88
7. MAXMED Zakład Usługowo-Handlowy Marcin Murzyn 84-230 Rumia ul. Źródłana 4, tel.058 671 85 63
8. Zakład Remontowo-Budowlany Ambroży Sp.J. Wiesława Śliwińska Kazimierz Ambroży 03-982 Warszawa ul. Meissnera 1/3, tel. 022 831 07 64
9. PPHU EKO-MIX 50-950 Wrocław ul. Grabiszyńska 163, tel. 071 361 30 41 wew. 231
10. KOZBUD Zakład Ogólnobudowlany 76-004 Sianów ul. Łubuszan 41a, tel. 094 318 59 07,603 086 255
11. AM Trans progres Sp. z o. o. 61-616 Poznań ul. Sarmacka 7, tel. 061 656 97 37
12. KASTOR Tomasz Janiszewski 67-321 Leszno Górne ul. Kolonia 19b/2, tel.068 376 65 93
13. Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe LECHBUD Sp. z o. o. 70-777 Szczecin ul. A. Struga 82b, tel. 091 464 46 48
14. E-PIK Usługi Ekologiczne Sp. z o. o. 60-179 Poznań ul. Grunwaldzka 269/1, tel. 061 285 40 74
15. STACON TIS DUSZAK S.J. 07-420 Kadzidło ul. Ogrodowa 5
16. ALGADER Hofman Sp. z o. o. 01-919 Warszawa ul. Wólczyńska 133 budynek 11b, tel. 022 864 94 97, 603 124 853
17. Transport-Metalurgia Sp. z o. o. 97-500 Radomsko ul. Reymonta 62, tel. 044 685 41 35
18. AGROTERM Sp. z o. o. 76-129 Ostrowiec, tel. 094 310 84 12, 310 84 27
19. PHU JUKO Jerzy Szczukocki 97-300 Piotrków Trybunalski ul. Zamurowa 8, tel. 044 732 69 63
20. Centrum Gospodarki Odpadami Azbestu i Recyklingu CARO 22-400 Zamość ul. Zamoyskiego 51, tel. 608 435 133, 084 62 730 13
21. Przedsiębiorstwo Robót Termoizolacyjnych i Antykorozyjnych 00-515 Warszawa ul. Żurawia 24/7, tel. 022 621 40 64
22. EKOCHEM EKOSERVICE Sp. z o. o. 90-441 Łódź ul. Kościuszki 99, tel. 042 636 97 63
23. Przedsiębiorstwo Budowlane Eugeniusz Tymoszek 76-100 Sławno ul. Chełmońskiego 13, tel. 059 810 34 91
24. Zakład Ogólnobudowlany Andrzej Knap 76-200 Słupsk ul. Romera 12/26 Tel. 502 525 936

25. EKO- REMBUD- ZREMB Sp. z o. o. 66-400 Gorzów Wielkopolski ul. Fabryczna 19-20, tel. 095 728 20 10
26. SLAVBUD Sławomir Błędkowski ul. Spławie 1, 76-150 Darłowo tel. 693 335 553
27. Zakład Ogólnobudowlany Ryszard Tracz, ul. Różana, 76-251 Kobylnica, 0598415186, 502526513
28. Usługi Ogólnobudowlane TWARBUD Jan Twarowski, Tyń 1/4 , 76-133 Postomino, 601 682 492
29. Przedsiębiorstwo Budowlane ANBUD Andrzej Burda 76-200 Słupsk, ul.Adama Adama 39/6, 509 152 999
30. Zakład Ogólnobudowlany Dariusz Nowakowski, ul. Podgórna 12/9, 73-155 Węgorzyno
31. Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe WB Wojciech Baran , Włynkowo 13, 76-200 Słupsk, 059 847 13 35, 508 259 059

**Wzór oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów
zawierających azbest**

OCENA

stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Miejsce/obiekt/urządzenie budowlane/ instalacja przemysłowa:

.....

Adres miejsca/ obiektu/urządzenia budowlanego/ instalacji przemysłowej:

.....

Pomieszczenie:

Rodzaj/nazwa wyrobu ¹⁾

Ilość wyrobów (m², tony) ²⁾

Grupa/Nr	Wyrób - rodzaj	Ocena	Przyjęta punktacja
I. Sposób zastosowania azbestu			
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)		30
2.	Tynk zawierający azbest		30
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1000 kg/m ³)		25
4.	Pozostałe wyroby z azbestem		10
II. Rodzaj azbestu			
5.	Azbest chryzotylowy		5
6.	Inny azbest (np. krokidolit)		15
III. Struktura powierzchni wyrobu z azbestem			
7.	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien)		30
8.	Mocna struktura włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnętrznej		10
9.	Pomalowana i nieuszkodzona powłoka zewnętrzna		0

IV. Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem			
10.	Duże uszkodzenia		30 ³⁾
11.	Małe uszkodzenia		10 ⁴⁾
12.	Brak		0
V. Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem			
13.	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac		15
14.	Wyrób prze bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wysokości 2 m)		10
15.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne		10
16.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania		10
17.	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)		10
18.	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów powietrza		10
19.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne		0
VI. Wykorzystanie pomieszczenia			
20.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców		35
21.	Trwałe lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób		30
22.	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie		20
23.	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie		10
VII. Usytuowanie wyrobu			
24.	Bezpośrednio w pomieszczeniu		30
25.	Za zawieszonym nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem		25
26.	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)		25
27.	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym		10

Suma punktów oceny

Stopień pilności I

(wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) 65 i więcej punktów

Stopień pilności II

(ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku) powyżej 35 do 60 punktów

Stopień pilności III

(ponowna ocena w terminie do 5 lat) do 35 punktów

UWAGA: podkreślić należy tylko jedną pozycję w grupie, jeśli wystąpi więcej niż jedna, podkreślić należy najwyższą punktację. Zsumować ilość punktów, ustalić ocenę końcową i stopień pilności.

.....
Oceniający nazwisko i imię

.....
Właściciel/Zarządca

.....
Adres

data.....

- 1) Według klasyfikacji wyrobów przyjętych w sprawozdaniu rocznym - załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz.U. Nr 192, poz. 1876).
- 2) Zgodnie z inwentaryzacją i sprawozdaniem rocznym - § 7 wymienionego w odnośniku 1 rozporządzenia.
- 3) Duże uszkodzenia - widoczne pęknięcia lub ubytki na powierzchni równej lub większej niż 3 % powierzchni wyrobu.
- 4) Małe uszkodzenia - brak widocznych pęknięć, a ubytki na powierzchni mniejszej niż 3 % powierzchni wyrobu.

Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania

**INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST ¹⁾
I MIEJSCU ICH WYKORZYSTYWANIA**

1. Miejsce, adres

.....
.....

2. Właściciel/zarządca/użytkownik ^{*)}

a) osoba prawna - nazwa, adres

.....

b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres

.....

3. Tytuł własności

.....

4. Nazwa, rodzaj wyrobu ²⁾

.....

5. Ilość (m³, tony) ³⁾

6. Przydatność do dalszej eksploatacji ⁴⁾

7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu:

a) okresowej wymiany z tytułu zużycia wyrobu ⁵⁾

b) całkowitego usunięcia niebezpiecznych materiałów i substancji

8. Inne istotne informacje o wyrobach ⁶⁾

.....

.....

(podpis)

Data

Objaśnienia:

^{*)} niepotrzebne skreślić.

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

-
- 2) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
 - płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
 - rury i złącz azbestowo-cementowe,
 - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
 - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - szczeliwa azbestowe,
 - taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura.
- 3) Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, pomiar z natury).
- 4) Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” - załącznik nr 1 do rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest.
- 5) Na podstawie corocznego rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny.
- 6) Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest.

**Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie
zostało zakończone**

**INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾
KTÓRYCH WYKORZYSTYWANIE ZOSTAŁO ZAKOŃCZONE**

1. Miejsce, adres

.....
.....

2. Właściciel/zarządca/użytkownik^{*)}

a) osoba prawna - nazwa, adres

.....

b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres

.....

3. Tytuł własności

.....

4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾

.....

5. Ilość (m³, tony)³⁾

6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów

7. Planowane usunięcia wyrobów

a) sposób

b) przez kogo

c) termin

8. Inne istotne informacje o wyrobach⁴⁾

.....

.....

(podpis)

Data

Objaśnienia:

*^o) niepotrzebne skreślić.

1°) Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

2°) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącz azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura.

3°) Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, pomiar z natury).

4°) Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.